

всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 20 (1905)

П'ятниця, 13 травня 2016 р.

Видався з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

УКРАЇНА НИНІ БОРОНИТЬ СХІДНІ КОРДОНИ ЄВРОПИ

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПЕТРО ПОРОШЕНКО ВЗЯВ УЧАСТЬ В АКЦІЇ «ПЕРША ХВИЛИНА МИРУ», ПРИСВЯЧЕНІЙ ВІДЗНАЧЕННЮ ДНЯ ПАМ'ЯТІ ТА ПРИМИРЕННЯ

«8 травня 45-го після шестирічної війни був встановлений довгоочікуваний мир в Європі. Минулого року Україна приєдналася до європейських країн у відзначенні Дня пам'яті та примирення. Ця нова для нас традиція юдним чином не підміняє, а доповнює і посилює звичне державне свято – День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні», – наголосив Глава держави.

Петро Порошенко підкреслив, що з Україною пов'язані вирішальні та найзапекліші баталії на радянсько-німецькому фронті. Того часу на нашій території було проведено 29 із сімдесяти шести операцій Другої світової війни.

Українці воювали в Червоній армії, в радянських партизанських з'єднаннях, у лавах опору європейських країн; у складі канадської, американської, австралійської, британської армій, відзначивши він.

«То була, є й буде наша перемога», – наголосив Президент.

Глава держави зауважив, що нинішній День пам'яті та примирення глибоко символічно поєднується із Днем матері. Визначною була роль українських жінок, матерів і у радянських партизанських загонах, і в українському підпіллі. Однак, тепер важкі дні й безсонні ночі випали на долю сучасних українок.

«Нині на Сході Європи відбувається безпрецедентне з часів Гітлера та Сталіна порушення норм міжнародного права. Хижа йnenажерлива імперія знову не рахується з державними кордонами і прагне розширити свій так званий життєвий простір. Україна знову дає відсіч, – хіба що з тією різницею, що ворог прийшов не з Заходу, а зі Сходу», – констатував Президент.

(Продовження на 4-й стор.)

ЧИ ХОЧЕМО МИ ПОВЕРТАТИ КРИМ І ЯКУ ЦІНУ ГТОВОІ СПЛАТИТИ ЗА ТЕ

Валентин БУТ

«Невдовзі після воцаріння Соломона прийшли до нього на суд дві жінки. Вони жили в однім домі, і в кожній було по немовляті. Одна з них уві сні випадково задавила своє немовля і підклала його іншій жінці, а живе у тієї взяла собі. Вранці жінки стали сперечатися: «Жива дитина моя, а мертвa твоя», – казала кожна. Так сперечалися вони і перед царем. Вислухавши їх, Соломон наказав: «Принесіть меч». I принесли меч цареві. Соломон сказав: «Розрубайте живу дитину на пів і віддайте половину одній і половину іншій». Одна з жінок при цих словах вигукнула: «Віддайте краще її дитину, але не вбивайте її». Інша ж, навпаки, казала: «Рубайте, хай не дістанеться ні мені, ні їй». Тоді Соломон сказав: «Не вбивайте дитини, а віддайте її першій (Закон Божий. Цар Соломон)

Чи хочемо ми повернати Крим? «Дивне питання, – скажуть читачі. – Звісно, хочемо. Хіба можуть бути якісь сумніви?».

Сумніви... Як би це делікатніше

хай той Путін його у себе хоч би й триста років тримав.

Та що там світ, коли сам Петро Олексійович не стомлюється повторювати, що Крим – то Україна! А це вам не жарти, бо ж хотіть, а Президент слів на вітер не кидає. Така вже в нього посада. Інакше ж бо й не можна, бо кому ж тоді, скажіть, і вірити? Пригадуєте, як він обіцяв, що відіде від свого бізнесу? Сказано – зроблено. Бізнес його тепер – ген-ген аж в офшорах. Сказав, що всі кримчани, незалежно від того, взяли вони московський паспорт, чи ні, залишаються громадянами України і Вітчизна буде ставити-ся до них, як до своїх, то так і

чинив. Навіть закон про вільну економічну зону «Крим» через парламент провели, аби кримчани усвідомлювали, яка держава насправді піклується про них, аби не почувалися полішеними на ласку загарбників.

Щоправда, під час підсумкової прес-конференції Президента України, що відбулася наприкінці 2014 року, у Петра Олексійовича якось проскочило, що статус резидента, мовляв, отримають лише ті кримчани, які залишились громадянами України, а до них, які взяли громадянство Московії, ставлення буде інакшим. Яким саме «інакшим» він не пояснив, але нічого доброго для тих заблудливих овець те не вішувало. «Резидентство», щоправда, і через півтора роки після тих його слів не отримали ані ті, ні інші. Он вже й дотепники жартують, мовляв, «казав пан – кожух

дам, та й слово його тепле»... Та що ті зубоскали тямлять в державних справах! От станемо жити заможно, прибіжить до нас Крим назад, тоді й зробимо всіх резидентами...

Що ж до Президентського застеження слабодухам, які не втримались і таки взяли ту багряну книжечку, аби не втратити роботу, мати можливість годувати дітей, лікувати хвороби, то чи варто так вже чіплятися до слів нашого Гаранта? Ну, накіліо у чоловіка, от і сказав. Він же, уявіть собі, теж людина. Побачив би я, що б ви заспівали, коли б хтось з тих новоспечених московітів-учорашніх українських громадян взяв та й наклав руку на вашу власність. Хай і на дрібну. Скажімо, на «Севастопольський морський завод». Все одно ж неприємно.

(Продовження на 3-й стор.)

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Києві
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплата, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050)310-56-63

ЄВРОПАРЛАМЕНТ ЗАКЛІКАВ РОЗШИРИТИ САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ

Європарламент закликає ЄС посилити тиск на Росію та розширити санкції у зв'язку із переслідуванням представників кримськотатарського народу на території тимчасово окупованої АР Крим. Про це йдеся в ухвалений у четвер у Страсбурзі резолюції законодавчого органу ЄС щодо кримських татар, повідомляє власний кореспондент «Укрінформу».

«Європарламент суворо за- суджує рішення так званого верховного суду Криму заборонити Меджліс кримськотатарського народу та вимагає негайно його скасування», — йдеся у документі. У резолюції наголошується, що це рішення кримського суду означає систематичне і цілеспрямоване переслідування кримських татар.

Європарламент закликає розширити список персональних санкцій ЄС проти осіб, залучених до відповідності європарламентаріїв щодо санкційного пакету, — йдеся у документі.

«ЄП вітає українську ініціативу започаткувати міжнародний переговорний механізм у форматі «Женева плюс» щодо відновлення суверенітету України над Кримом, що має включати пряму участь ЄС», — зазначено у документі.

Європарламентарії також

залежності, єдності і територіальної цілісності України у межах міжнародно визнаних кордонів, а також щодо її вільного і суверенного вибору європейського шляху», — зазначено у резолюції.

Депутати висунули вимогу до російської окупаційної влади у Криму надати повний доступ представникам міжнародних організацій для моніторингу ситуації із дотриманням прав людини на півострові.

«ЄП вітає українську ініціативу започаткувати міжнародний переговорний механізм у форматі «Женева плюс» щодо відновлення суверенітету України над Кримом, що має включати пряму участь ЄС», — зазначено у документі.

Європарламентарії також вкотре закликали Росію звільнити усіх незаконно ув'язнених громадян України, переслідування яких є політично мотивованими, у тому числі жителів Криму Олега Сенцова і Олександра Кольченка.

УРЯД ЗАТВЕРДИВ ПЛАН ЗАХОДІВ З ВШАНУВАННЯ ЖЕРТВ ГЕНОЦИДУ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОГО НАРОДУ

18 травня відповідно до постанови Верховної Ради України від 12 листопада 2015 року №792 в Україні вшановують День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу — пам'ять про злочинні акції, сплановані керівникою верхівкою колишнього Союзу РСР та здійснені радянськими каральними органами у 1944 році, які привели до масових людських жертв та завдали непоправної шкоди кримськотатарському народу, розвитку його культури, трагічним чином вплинули на його історичний шлях.

З метою гідного вшанування у 2016 році представників кримськотатарського народу, що загинули та постраждали внаслідок геноциду, організованого радянською владою, а також привернути увагу до теперішнього драматичного становища кримських татар, спричиненого анексією Криму Російською Федерацією, на засіданні Уряду було затверджено План заходів щодо вшанування Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу, за участю керівництва держави, громадських та політичних лідерів, глав дипломатичних місій іноземних держав в Україні, представництв міжнародних організацій, культурних, наукомових діячів, керівників релігійних організацій.

У м. Києві буде розміщений вагон зразка 1930-40 рр. та оформлення в національному стилізованої фотовиставки на тему депортациї кримськотатарського народу, у Національному музеї історії України організовано виставку картин Рустема Емінова із серії «Депортация» та мультимедійна інсталяція «Унутма»,

проведено стилізовані фото-виставки, присвячені Дню пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу.

Буде проведена соціально-інформаційна кампанія під назвою «STOP геноцид кримськотатарського народу» і телемарафон, присвячений Дню пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу.

Крім того, заплановано висвітлення у державних засобах масової інформації заходів з тематики, пов'язаної із геноцидом кримських татар та осіб інших національностей, переклад та показ документального фільму «Киримоглу: Боротьба одного народу» на державних телеканалах. Тематичні заходи відбудуться у загальноосвітніх, середньоспеціальних та вищих навчальних закладах України щодо трагічних подій, пов'язаних із геноцидом кримськотатарського народу та осіб інших національностей і перегляд фільму «Хайтарма».

Закордонні дипломатичні установи України організують та проведуть покази фільмів, пов'язаних із вшануванням Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та інші інформаційно-роз'яснювальні заходи. mincult.kmu.gov.ua

НБУ ВИПУСТИТЬ МОНЕТИ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГЕНОЦИДУ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОГО НАРОДУ

Нацбанк України вводить в обіг з 12 травня 2016 року срібну монету пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу. Про це йдеся у повідомленні НБУ.

На аверсі монети розміщено: малий Державний Герб України, напис Україна, рік карбування монети 2016, номінал - 10 гривень, та композицію: на дзеркальному тлі — карта Кримського півострова, на якій зображені герб кримських татар — тамгу, унизу — колеса паротяга, що відбуває, як символ депортації кримськотатарського народу.

На реверсі монети зображені стилізовану композицію: депортована кримськотатарська сім'я за кільчим дротом у вагоні та написи: 18/05/1944 (вертикально ліворуч), Геноцид/кримськотатарського/народу (угорі) та QIRIMTATAR/HALQININ/GENOTSIDI (унізу).

Як відомо, 18 травня 1944 року радянський режим розпочав депортацию кримських татар з історичної Батьківщини — Криму. Їх примусове виселення, обмеження засобів до існування призвело до загибелі близько половини відселених.

(«Економічна правда»)

РАДА ПОВЕРНУЛА ІСТОРИЧНІ НАЗВИ НАСЕЛЕНІМ ПУНКТАМ У КРИМУ

Кримські села отримали споконвічні кримськотатарські назви замість «комсомольських», «радгоспів» і «кіровських».

Верховна Рада перейменувала 75 населених пунктів в Автономній Республіці Крим та місті Севастополь. Постанову №4087 підтримали 255 народних депутатів. Перейменовані п'ять районів, одне місто і 69 сіл і селищ. Зокрема, місто Красно-

перекопськ перейменованій на місто Яни Капу, що перекладається як Нові Ворота.

Десяткам сіл повернули кримськотатарські назви. Так, село Радгоспіце перейменовано на село Темір-Ага, село Фурманівка — село Актачи тощо.

Нагадаємо, що Верховна Рада почала процедуру надання нових назв замість тоталітарних комуністичних українським містам і селам, як це передба-

ПРЕЗИДЕНТ ПРИВІТАВ НАДІЮ САВЧЕНКО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

ЛЬОТЧИЦІ 11 ТРАВНЯ ВИПОВНИЛОСЯ 35 РОКІВ

Президент України Петро Порошенко привітав незаконно засуджену в Росії українську льотчицю Надію Савченко з днем народження.

"Вітаю з Днем народження нашу Надію — символ віри у перемогу над агресором! Роблю все можливе, щоб привітати особисто Героя на рідній землі", — написав він у Twitter.

Як повідомляє УНІАН, суд в РФ 22 березня засудив Савченко до 22 років ув'язнення за нібито бивіство російських журналістів, які незаконно перебували на сході України для інформаційного супроводу російських бойовиків. Також суд присудив Савченко штраф у 30 тис. рублів за "незаконний перетин кордону".

24 квітня президент України повідомив, що домовився з президентом РФ Володимиром Путіним про алгоритм і терміни звільнення Савченко. 29 квітня стало відомо, що Надія Савченко заповнила всі документи на екстрадицію.

то зможуть поставити на коліна Україну. Ніколи цього не буде. Надя казала, що не боїться, якщо її розстріляють, але ніколи Україну не продастъ», — сказала Марія Савченко.

Крім того, вона розповіла, що російський генерал говорив, що в Україні Надію хочуть убити.

«Коли ми перший раз пойшли, то Дреманов, там був такий генерал ФСБ Росії, то я йому сказала, чому ви її доньку не збирася винімати свою провину. «Ні, вона не вине. Було і мені таке, щоб я визнала, щоб рідні визнали, щоб Надя визнала, щоб Україна визнала. Я сказала, що розстріляйте мене на місці, я не ві знаю, що моя дитина винна. Вони думають, що раз зловили офіцера українського,

змокнути поставити на коліна Україну. Ніколи цього не буде. Надя казала, що не боїться, якщо її розстріляють, але ніколи Україну не продастъ», — сказала Марія Савченко.

Поклонська заявила тоді, що публікації проекту "містяте у собі виправдання диверсій, екстремізм і нескінченну дискредитацію органів влади в Криму, розпалювання міжнаціональної ворожнечі". У квітні зібрани матеріали передали в Генеральну прокуратуру РФ.

19 квітня було порушене кримінальну справу у відношенні журналіста "Крим. Реалії" Миколи Семени за підозрою в "екстремістській діяльності". Як стверджує окупантська влада, підготовані ним матеріали містили заклики до порушення територіальної цілісності РФ. Для журналіста обрано запобіжний захід у вигляді підписки про невізит.

Як відомо, проект "Крим. Реалії" почав роботу після анексії Криму Росією в березні 2014 року як альтернатива ЗМІ, які висвітлюють російську позицію щодо Криму.

</

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Ні-ні, насправді, пан Президент сприймає кримчан українськими громадянами. Про це він недвозначно заявив у своєму виступі 26 лютого цього року, кажучи: «Україна, природно, ніколи не визнає і не збирається визнавати де-юре російськими громадянами тих жителів півострова, які отримали російські паспорти. У Криму не живуть громадяни Росії, він населений виключно громадянами України, там наші люди живуть на нашій території, яка тільки тимчасово окупована». Ось так! Турбуватися, отже, нема про що. Живи й чекай свого часу. Трохи дивує, щоправда, те, що повз уяву Петра Олексійовича... проплінула одна дрібничка, а саме те, що окрім українських громадян, які в більшості своїй нікуди з Криму, звісно ж, не поділися, на півострові сьогодні живе чимале число московитів – громадян Московії не не лише де-юре, але відданіх її душою і тілом, навіть безвідносно того, що прізвища багатьох з них мають такі ж закінчення, як і його власне. Немає в Криму московитів, на думку Петра Олексійовича, і все тут! Цікаво, чи говорив йому хоч хто-небудь про те, що Кремль упродовж років щедро засівав у Криму своїм громадянством, роздаючи московські паспорти мешканцям півострова? Чи доповідали йому, що вже після анексії в Криму осіло, певно, чимало питомих московитів, бо ж Кремль всіляко заохочує своїх громадян, особливо силовиків, переселятися на півострів? Схоже, Петрові Олексійовичу не завадило б проконсультуватися щодо цієї діткливій теми з кимось, окрім своїх придворних «аналітиків», що створили в його уявленні таку дивну картинку – з тими, хто б міг пояснити йому, як насправді виглядає сьогоднішній Крим, чому він став найслабшою ланкою і що бажано робити, аби виправити прорахунки і прямі злочини, допущені його попередниками, бо з тих його заяв виглядає так, що він про те ані сном, ні духом. Так і в дурні недовго пошилиться, пане Президенте, бо сприймаючи всіх і кожного, хто мешкає сьогодні в Криму, українськими громадянами, хіба не впадаємо ми в той самий гріх, що й загарбники? Чим же тоді ми краці за них, якщо вже сьогодні, хай лише і на словах, накидаємо за їх прикладом своє громадянство тим, хто його зовсім не потребує, не бажає, хто відверто гиде ним?

Але то так... Не може не радувати зате, що хоч і після надто довгої та досить двозначної паузи, коли про Крим неначе й забули, наш пан Президент нарешті дав розпорядження розробити детальну стратегію повернення півострова. Справді, не однією ж манteroю «Крим – це Україна» повертали його! Треба мати план. І то не такий-сякий, а добре продуманий, грунтовний, який базувався б не на одному лише аналізі поточної ситуації, а на урахуванні всіх нюансів його минулого, як найближчого, так і того, що вже почасти вкрите ім'ю віків, і, що важливіше, на передбаченні та формуванні перспектив Криму. Дуже хочеться сподіватися, що та його заявя не залишиться пустим звуком.

«Дав розпорядження»... Багатообіцяюче словосполучення. Давно пора відкинути обридлу, денервуючу вже звичку наших урядовців використовувати в своїй мові замість минулого – «зроблено», «досягнуто», чи теперішнього часу – «будуємо», «виробляємо», часу майбутнього, коли все ще навіть не в планах, а в рожевих мріях та в туманних фантазіях. Залишімо рожеві мрії дівчаткам, а фантазії поетам. Урядовцеві лічать чіткі програми, стратегії, засновані на грунтовних розрахунках.

На сьогодні існує принаймні декілька стратегій, спрямованих на повернення Криму в законодавче поле України. Стратегія Кримського експертного центру (Олексій Стародубов), яка складається з Громадянського та Міжнародного блоків, пропонує захист прав кримчан-громадян України та повернення Криму через інструменти міжнародних судів, в тому числі, через Міжнародний суд ООН. Щоправда, фахівці-правознавці ставлять під глибокий сумнів можливість застосування за даних обставин Міжнародного суду ООН, оскільки для подання на його розгляд справи потрібна згода всіх сторін. Очевидно, що Московія навряд чи погодиться на таке.

Кримський політолог Олександр Стариш також наголошує на необхідності використання міжнародних правових інструментів. Дійсно, якщо ми пригадаємо, то на момент анексії Криму існувало достатньо міжнародних договорів, зобов'язань та меморандумів, які захищали суверенітет України, її територіальну цілісність. А були ж ще й внутрішні законодавчі акти. Звернення до них через вико-

ристання наявних правових підстав і механізмів є ще одним способом повернення Криму. «А починати вже давно потрібно було з подачі позовів у Стокгольмський арбітражний суд з питань «націоналізованого» окупантами державного майна України», – вважає пан Олександр.

За словами співголови Координаційного комітету громадських організацій вимушених переселенців Андрія Щекуна, існує стратегія повернення Криму, яка розроблена громадськими організаціями. Суть її, щоправда, не розголошують. Зате стратегія, запропонована п.п. Андрієм Клименком та Юрієм Смілянським, є досить детальною і передбачає відновлення контролю за анексованою територією через інструменти економічного характеру: санкції міжнародних організацій, а також транспортної, інвестиційної і торгівельної блокади півострова. Інструменти ті, поза всяким сумнівом, є велими дієвими. Вже те, що лише часткове їх застосування призвело до відчутного тиску на Московію, свідчить про ефективність запропонованої стратегії.

Думаеться, креативне поєднання стратегій, створення на їх основі єдиної державної стратегії, – стратегії, реалізацією якої буде опікуватися держава, є прави-

тої стратегії; 2) став би не лише координаційним центром, а й капітанським містком, з якого б скерували курс держави на імплементацію виробленої стратегії. Звідси маємо розуміти, що повноваження того інституту мають бути велими широкими і серйозними. Власне, це рівень не якої агенції, а міністерства.

Свого часу з метою інтеграції вже заграбаного півострова в Москві було створено міністерство у справах Криму. Воно проіснувало відносно короткий час, але встигло виконати покладені на нього завдання. З огляду на те, що перед українським міністерством з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб, створеним в уряді п. Громісмана, стоїть значно серйозніше завдання, хотілось би сподіватися, що до його діяльності будуть залучені фахівці, які не лише добре розуміються на своїй справі, не лише добре знають Крим та Донбас, але є гарячими прихильниками повернення втрачених територій, відновлення прав українських громадян, які на них мешкають.

Три тижні тому в ефірі Громадського телебачення можна було бачити інтерв'ю новопризначеної міністра з питань тимчасово окупованих територій. Пан Чер-

то про те, що попри всю зловорожість сьогоднішньої влади Криму, вона ще не дійшла до того, аби здирати зі стін супутникові антени, вилучати комп'ютери і т. п. Можна навіть і не сумніватися, що вона дуже хотіла б перекрити доступ на півострів вільному слову з України і не лише з неї, але з об'єктивних причин у сучасному світі те не так просто реалізувати. Для переконливості хочу додати, що принаймні до середини 2015 року деякі оператори кабельного телебачення Криму продовжували ретранслювати основні телеканали України.

Іноді, дивлячись на безпорадне тупцювання української влади в болоті стагнації, на пестуваний нею буйний квіт корупції, на те, як вона, убога, замість того, щоб реформувати стару зашкрабнулу систему, відродити економіку Краю, намагається напотім навіть сьогодні, після крові, пролитої на Майдані, після тисяч смертей на Донбасі, використати ту стару шлюху, аби нацарювати якомога більше, перш ніж дати драла, я ловлю себе на думці, що московська влада Криму, можливо, зовсім не випадково не перекриває всі канали інформації. Як би те не сумно було констатувати, але така красномовна картина дуже орга-

ЧИ ХОЧЕМО МИ ПОВЕРТАТИ КРИМ І ЯКУ ЦІНУ ГОТОВІ СПЛАТИТИ ЗА ТЕ

льною і давно назрілою дією. В основі такої державної стратегії мали б бути покладені, як на мене, беззаперечні права автохтонних, корінних народів Криму, найперше кримських татар, на створення, щонайменше, своєї автономної республіки в складі України, яка в подальшому, скажімо, років за двадцять п'ять могла б виокремитись в незалежну державу. Це було б справжнім відновленням історичної справедливості. Адже в короткотерміновому засягту була б відновлена територіальна цілісність України, а в довготерміновому – Кримськотатарська держава. На мое тверде переконання, народ, який мав свою державність протягом трохи століть, народ, який з утратою її не звироднів, не розсіявся по світу, а пройшовши через неймовірні випробування, включно з трагедією двох виселень з рідної землі, зберіг свою самоідентичність, свою мову, свою культуру, свої органи самоврядування, народ, який через півстоліття поневірять на чужині попри всі перепони повернувся на свою Батьківщину, безумовно заслуговує на свою державу. Цілком може так статися, що за доброю волі України, за безкомпромісної позиції та узгоджених дій світового співтовариства, за відповідного сприяння міжнародних інститутів, включно з ООН, в якийсь момент і сама Московія буде вважати такий варіант не лише прийнятним, а й єдиним можливим виходом з тієї ситуації, в якій вона опинилася з волі своїх лідерів.

Без стратегії в такій справі не обйтись. Але навіть найдосконаліша стратегія нічого не варта, якщо вона залишається на папері. Для того, щоб вона почала приносити результати, її необхідно задіяти. Саме тому не викликає жодних сумнівів необхідність інституту, який: 1) сконцентрував би у собі фахівців для вироблення

ниш поводився стримано, був небагато-слівним, сприймався, на загал, зваженим політиком. Були, проте вислови, які здивували. І немало. Без перебільшення, був вражений його заявою про необхідність спільнотного інформаційного поля України та Криму. Це, певне, обмовка, пане міністр? Дуже хотілося б сподіватися, що вихолощене, зарегульоване інформаційне поле Криму ніколи і ні під яким виглядом не стане частиною інформаційного простору України. Будемо вважати, що пан Вадим мав на увазі все ж поширення інформаційного простору України на терени Криму.

Дивним видалось ще й те, що пан міністр чомусь вважає, що «...телебачення там (в Криму) немає...». Це Ви серйозно, пане міністр? Неймовірно, але чомусь наші чиновники впевнені, що Крим – це така собі Хацапетівка, де й досі всі поголовно приймають радіосигнал та аналоговий телесигнал виключно через систему радіорелейного зв'язку, через телеретранслятори на шматок мідного дроту чи, у крачому випадку, на антену з двох алюмінієвих виделок! Часом складається таке враження, що ці достойники живуть в якомусь паралельному світі, де ніхто не чув ані про Інтернет, ні про супутникове телебачення. Так, трансляція радіосигналу на середніх хвильах, попри всю діагональну задоволення, є виходом для тих, хто не має доступу до Мережі, хто з тих чи інших міркувань не бажає встановити супутникову тарілку. Але намагання підсвічувати свічкою серед білого дня свідчить або про не надто великий розум, або... Не хотілося б навіть і думати, що і ця команда замість реальної роботи зведе свою діяльність до імітації, до тупцювання на місці. Заявляю відповідально

нічно вписується в створюваній лайф-ньюзами образ недолугої «Київської хунти».

В загалі ж, наміри пана міністра робити все можливе, аби кримчани відчували небайдужість України до себе, є дуже слухними. Хотілося б при тому, аби то були не загальні слова, а конкретні спрости. Хотілося б, щоб очолюване ним міністерство стало двигуном, який штовхав би не надто повороткі нині Міністерство юстиції, Міністерство закордонних справ, Генеральну прокуратуру України з тим, щоб вони більш активно відстоювали права українських громадян Криму. Особливо тих, які потрапили під репресивну машину Московії, застоюючи Україну в Криму.

Запевнення пана міністра про те, що Україна не має наміру повернати Крим військовим шляхом, є думкою цілком тверезою, слухною. Власне, вона не нова. Україна не має наміру повернати Крим ціною його руйнування, ціною тисяч смертей. Надто болючим є те, що вчинила Московія, намагаючись поширити свій «мир» на Донбасі. Ніхто з нас, перебуваючи в здоровому глузді, не бажає Криму тих руйнувань, смертей, того горя і відчашаю, яких зазнає сьогодні багатостраждальний Донбас. Особливо з огляду на те, що Московія зробила, здається, все можливе, аби перетворити наш ще недавно привітний Крим на потужну військову базу. Переконаний, цього не варто буде робити, навіть якщо вже завтра наше військо буде переважати військо московське. Україна не потребує ще однієї зруйнованої, випаленої території, густо всіяної мінами та трупами. І це не страхопудство. Це дещо інше. Щось близьке до того, що описано в одній з притч про легендарного царя Соломона, винесений як епіграф перед цією статтею.

Безперечно, анексія Криму Московією вчинена з порушенням як двосторонніх міждержавних договорів, зокрема, «Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією», з порушенням всіх міжнародних законів, правових норм і гарантій, включно з «Меморандумом про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї». Безперечно, Україна хоче повернути не лише Крим, але й Донбас, і має повне право на відновлення своєї територіальної цілісності і суверенітету на незаконно відторгнутих територіях у будь-який спосіб і робити все для того. Проте, схиляючись до спроб вирішити проблему, нав'язану їй «братьським народом» найперше у правовий, безкровний спосіб, вона демонструє зовсім не слабодухість чи невпевненість, а Європейські підходи до вирішення найболючих проблем. При тому дуже важливо розуміти, що ті, хто хотів би паразитувати на її толерантності, не мають плекати жодних ілюзій щодо нашого довготерпіння. Вони має межі.

УКРАЇНА НИНІ БОРОНИТЬ СХІДНІ КОРДОНИ ЄВРОПИ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Глава держави підкresлив, що нині Україна ледве чи не п'яту частину державного бюджету витрачає на оборону та безпеку. І це – вправдано, бо хто заощаджує на своїй армії, той буде чужу. "Тим, як за два роки ми створили сучасне військо, має законне право пішатися кожен українець: воїн, волонтер, працівник оборонного підприємства, капелан, просто платник військового збору", – підкresлив Петро Порошенко.

За словами Глави держави, Збройні Сили України, звільнивши більшу частину Донбасу, надійно тримають оборону на лінії зіткнення. Ми виконуємо Мінські угоди, але наші

війни отримують, коли це необхідно, наказ відкривати вогонь у відповідь. Дають відсіч провокаціям ворога.

Водночас, Президент зазначив, що як Верховний Головнокомандувач має брати до уваги всю сукупність факторів: військових, міжнародних, економічних, тощо. І тому робитиме ставку на політико-дипломатичний спосіб повернення тимчасово окупованих територій під державний суверенітет України.

Зміцнюючи обороноздатність, посилюється контрактно-професійну складову у формуванні армії, мінімальна платня військовослужбовців істотно підвищена з початку року. Протягом квітня-травня

демобілізовано майже всіх, кого було призвано минулого року під час четвертої черги мобілізації. А нової, сьомої хвилі, зверніть увагу, її досі не оголосили, зазначив Президент.

"Звільнених ми замінили професіоналами-контрактниками. Ми намагаємося мінімізувати вплив війни на життя кожного українця. Єдине, чого поки що не можу обіцяти, – що мобілізації цього року взагалі не буде. Її перспективи, її масштаби залежать не лише від наших планів, але й від обстановки на фронті", – сказав Глава держави.

За словами Петра Порошенка, тим часом вітчизняна дипломатія докладає всіх зусиль для продовження сектораль-

них та економічних санкцій проти Росії, які були запроваджені на знак солідарності з Україною Євросоюзом, США, іншими країнами. "Час від часу в деяких європейських країнах лунають голоси про неефективність санкцій. Що ж, якщо вони комусь і видаються неефективними, то їх слід не знімати чи пом'якшувати, а, навпаки, продовжувати і посилювати", – додав Глава держави.

Президент оголосив символічну Першу хвилину миру, а також привітав зі свята та поспілкувався з ветеранами Другої світової війни, присутніми на площі біля монументу Батьківщині-матері. (president.gov.ua)

Президент України Петро Порошенко 7 травня в Полтаві вішанував пам'ять полеглих захисників України разом із двома представниками родини Кирпот, повідомляє прес-служба голови держави.

Борис Кирпота є ветераном Другої світової війни, а його онук Валерій брав участь у воєнній операції на Донбасі, яка

ТА ПЕРЕМАГАЄ – СВІТЛО

22 квітня моєму батькові Солов'ю Федору Максимовичу, ветерану Великої Вітчизняної Війни, моряку-чорноморцю, виповнилося б 100 років. Ми не збирилися за столом і не наливали йому чафи, бо з одного боку – ніхто про ювілей просто не згадав, а з іншого – і збиратися, власне, було нікому. Старших вже немає, а у молодших – свої справи і жодних сентиментів.

Тому для себе я сумістила цю дату з Днем Перемоги. То завжди була дуже важлива для батька подія, отже уявляла собі, що саме на його честь крокує Безсмертний полк, вірніше, Безсмертні полки багатьма країнами світу. І усі бойові батькові побратими, що на портретах, – його гості. Серед них – і батько моєго однолітка – російського президента, який теж проходив строкову службу у Севастополі, але на південному човні, а не на лінкорі, як мій. Цілком можу уявити ветеранів за дружньою розмовою, навіть з чарками в руках. Вони жили в одній країні, служили одному народові, мали спільні уявлення про звитягу і честь, а також схожий, якщо не однаковий, соціальний статус.

Не буду порівнювати себе з Путіним-молодшим, хоча для цього, здавалося б, є формальні підстави, оскільки це все одно, що порівнювати комаху і велетня. Не заробила я мільярдів, хоча закінчилася один з найпрестижніших ВНЗ країни і все життя чесно трудилася. Але річ не про те. Якщо наші батьки пліч-о-пліч воювали проти спільногого ворога, то син-Путін воює з моїм народом, отже і зі мною. Власне, не він сам, а його «коліщата і гвинтики», що змагаються поміж собою в старанні. Найагресивніші телеведучі, котрі ведуть сьогодні репортажі з параду, допекли настільки, що навіть за безневинними їхніми словами автоматично

шкуха інший смисл, і, на жаль, знаходжу. А вони знаходять серед півмільйонної колони підходящі кандидати, наприклад, гостя із Харкова з прaporom Новоросії, і цей гість говорить і про українських націоналістів, і про хунту – все, що треба. Інша справа, коли йдеться про «героїв Росії» – тих самих чеченців, що нинішли власний народ, аби той не зазіхав на цілісність російської імперії. Тут ставлення діаметрально протилежне. Відчуваю, як у мене знов піднімається тиск, думаю, він піднівся б і в мого батька.

А як же стараються наші кримські «победітелі», особливо депутат міськради Світлана Савченко (хоча б змінила прізвище на Савченкова, як це в Росії модно). Вона погрожує Україні Нюрбергським процесом, намагаючись урівняти українських патріотів з німецькими фашистами, нібито це українці принесли на територію Росії смерть і розруху.

І люди виміщують незалежні образи хто на чому може. Підозрюю, що саме в цьому причина того негативу, який склався навколо георгіївських стрічок, котрі гуляйно виїдають потасовки, а росіяни подають це потім як факт підтримки нацизму з боку України. Мала колися таку стрічку і я, берегла, аж поки не почала шукати в цьому символі якийсь прихований смисл. Але ось переді мною листівка, якою привітали колеги моєго батька з 30-річчям перемоги над фашистами. І на ній теж поряд з орденом зображення георгіївська стрічка, хоча ні українці, ні росіяни тоді ще і уявити не могли, до чого ми докотимося. Так же можна довести людей і до психозу, бо вже і саму ініціативу участі у параді Безсмертного полку сприймаєш з підозрою, лише тому, що народилася вона в Росії. Хоча насправді ініціатора прекрасна, це можли-

ла йому вірша, де описувала невтішну долю ветерана-преможця, якого перемогла передбудова і змусила побратися. Вірш закінчувався такими рядками:

І был похож он на страну,

Что пышно гимнаами

востепа.

И был похож он на войну,

Пожизненную

тымы и света.

Не помилась. Ця війна

тряває і досі і лише набирає

обертів. І я важко залиша-

тишися, що, можливо, роз-

плачуватись доведеться душі

своїм безсмертям. Тому за-

міст слово «інтереси», у тому

числі і ті самі національні,

доречніше було б вживати

слово «ідеали», а якщо кон-

текст не дозволяє, то відмо-

внитися від того, що з ідеала-

ми не сумісне. Приміром, в

моїх інтересах пограбувати

магазин (іншу країну), бо від

цього зросте мій сімейний

(державний) бюджет. Воно,

звичайно, добре, але чи мож-

на сказати, наш ідеал – гра-

біжник?

Акція Безсмертний полк –

ідеалістичного спрямування,

тому вона так і вабить міль-

йони людей, котрі, попри

пресинг суспільства спожи-

вання, не втратили своє бо-

гоподінне начало. І тут без-

силі ЗМІ, безсилі духовно

знівечені зірки екрану. Із

недавнього запам'яталося, як

вже підготівна телівіді

ля Лариса Гузеєва, намагаючись

створити вкрай негативний

образ знайомого своєї юності,

кілька разів з огидою по-

торвала, що носив він шкарп-

етки за 40 копійок.

Де правду діти, недорогі

шкарпетки, а то й онучі но-

сили більшість тих, чиї пор-

тети були в руках сотень

тисяч росіян. Втім, ніхто не

погребував плодами їхнього

подвигу, усвідомлюючи, що

хоч п'ятеро і зирає трофеї,

але перемагає світло.

Тамара СОЛОВЕЙ

м. Сімферополь

З ЛИСТА ДО «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ»

...Скажу з величезним сумом, що два роки тому пішов у «країні Вишнього світу» мій тато, а через сім місяців і мама. Хоч вони були вже люди похилого віку, кожному трохи більше, ніж 85 років, але, без всякого сумніву, я можу впевнено сказати, що вкоротили ім життя і ті трагічні події, які почали відбуватися в нашій країні. Всі трагічні події вони переживали з великим болем у серці.

З часом мій біль чомусь не слабшає, а сильніша. Для мене світ змінився назавжди. Сонце вже ніколи не буде світити, як раніше: і через втрату батьків, і через цю жахливу війну.

Найдорожчі цінності для кожної людини – це родина і Батьківщина. Крає серце біль, що кращі сини країни зараз гинуть. Але «Герої наші не вмирають, їх небеса благословляють!»...

Надсилаю вам два свої вірші: «Сонет для мами» і «Був ти в строю». Вони присвячені світлій пам'яті моїх батьків: Клавдії Іванівні та Івана Прокоповича Комліків, учасників Другої світової війни, невтомних трудівників, прекрасних людей. Плекаю надію, що до Міжнародного дня сім'ї (а він відзначатиметься у неділю, 15 травня) ви опублікуєте обидва вірші. Бо повноцінна сім'я – це і мама, і тато. Сім'я – це святе в усі часи! На сторінках «Кримської світлиці» ви постійно утverджуєте сімейні цінності. Мої батьки, перебуваючи у «вічності Бога», мали б щасливу можливість ще раз зустрітися у нашому прекрасному світі – на сторінках вашої чудової шанованої газети...

З широю повагою – Тетяна Іванівна Комлік, м. Київ

Іван Прокопович Комлік

Клавдія Іванівна Комлік

БУВ ТИ

Цей день наразі не можна назвати днем нашої єдності. Частина країни полірує ювілейні медалі, закуповує гвоздики і чіпляє до вінків лацана смугасті стрічки – щоб із викликом пройтися до Алеї слави. Виринуть на день із підпілля сталіністі комуністі і не розігнані поки вітренківці. Канал Інтер сподкусить черговими «Смуглянкою» і «Катиюшою». Ті, хто ввахає себе ветеранами, отримає разові 400 гривень від влади і щорічні сто грамів від Опоблоку.

А як же інакше, скажуть деякі. Не можна, щоб велику перемогу приватизував Путін. Не може спускати йому образливі слова про те, що фашизм подали б із України.

Відсутність квітів на камені з написом «Київ – десь у Москві, на алеї «міст–героїв», таких покоробила. І посольство змушене було спішно покласти квіти й виставити почесну варту...

Друга частина країни свята в цей день не сприймає. Вона буде у скорботі. Прикріпить до блуз і футболок червоні маки – в пам'ять про жертви війни. А більше – як антитезу махровій «колорадщині». Хіба не продемонструвати свою чисельну перевагу перед ватниками вийшли торік до Парку слави тисяч молодих киян?

Є і третя частина країни, для якої цієї дати не існує взагалі. Бо «це була не наша війна», і в українській історії є багато інших геройчних дат, які варто пам'ятати...

У кожній з цих позицій свій резон. Але є і певна хибність. Блукаючий інтернетом плакат з червоноармійцем, що обіцяє: «Перемогли фашистів – переможемо й рашистів» – це прико-

льно, але повертає нас до тієї ж таки радянсько–російської парадигми.

Так що ж нам залишається?

А лишається – позбутися емоцій, щенячого захоплення перемогами давно минулого часу, і так само – нічних жахів перед Берєю і смертю.

Ми повинні зрозуміти минуле не почуттями, а розумом. Тверезо і часом цинічно. У день закінчення війни (не важливо, 9 або 8 травня) сісти за шкільні парті. Усією нацією – від малого до великого – електорату і влади, пасифістам і генералам, першокласнику й президенту. Сісти і засвоювати – засвоювати – засвоювати уроки тієїдалекої війни. Бо ж іспит на знання предмета «війна», він уже триває.

Ми панічно назвали нинішню війну «гібридною». Тому що наші знання про війну вичерпуються прилизаними цензуорою розділами з радянських підручників і фільмів, які отримали колись коротку характеристику: «кіно і німці». Найбільш підкutі началися мемуарів червоних маршалів, де немає жодного слова про тортури військовополонених, «чорні бушлати», загордані...

Наша війна з Росією для українського суспільства стала шокуючим відкриттям. До її другої річниці з'явилася море наукових досліджень, добристо зібрanoї інформації, присмаченої закликами до світової спільноти: подивіться, мовляв, що витворяє Путін!

Кого і в чому ми прагнемо реконнати?

У нинішній «гібридній війні» немає нічого такого, що не було б випробувано раніше у світовій історії. Діти й жінки, яких Путін рекомендував ставити попереду

У ДЕНЬ ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ МИ ПОВИННІ УСВІДОМИТИ – ВІЙНУ НЕ ЗАКІНЧЕНО...

своїх військ на Донбасі? Ця тактика відома ще з часів Дарія. Перший «гумконвой» прибув у Трою з дарами данаїців. І хіба не хан Батий заслав у розташовання київського князя «всепрапальщіков», які поширювали чутки про звірства і непереможність орди?

Або ж нас обурила «неоголошеність» нової війни, як сказав один відомий політолог – її «неофіційність»? І ми всеріоз віримо, що «офіційний» розрив дипломатичних відносин з Росією, одностороння денонсація договору про дружбу і співробітництво 1997 року, введення воєнного стану – відразу допоможуть нам перемогти?

Що воно таке взагалі – «офіційна» війна?

Це суперечка відповідь. Норми «правильної» війни з'явилися на континенті за багато століть міжусобиць.

Відомий афоризм, приписуваний Клаузевіцу, про те, що «війна – це продовження політики іншими засобами» має на увазі первинність політичного вирішення спорів. І лише за тим іде оголошення війни (як загроза) і, нарешті, власне боїві дії. Приклад такої війни Умберто Еко показав у романі «Острів напередодні», де солдати-контрактники XVII століття удень воюють один із одним, а вечорами разом обмивають у півніцях отриманий з полкової скарбниці гонорар.

Перша світова почалася за всіма правилами: монархи обмінялися нотами про оголошення війни, неспішно почали мобілізацію і через тиждень–два взялися за стрільбу.

А ось коли реально почалася Друга світова – питання. Чи був це аншлюс Австрії або окупація Чехословаччини, якщо Гітлер ніякої війни нікому не оголосував? І чи була «справжньою» війною радянсько–фінська, названа в СРСР пересічним прикордонним конфліктом?

Є й зворотний приклад: у березні 1939 року Франція, бажаючи помститися за Польщу, оголосила війну Німеччині, але майже 9 місяців жодних бойових дій не вела. Чи допомогло Едуару Деладье чесне афішування своїх намірів? Відповідь очевидна.

Війна – це не тоді, коли вбивають. Бій, пряме збройне зіткнення – лише незначний елемент війни. З часів Наполеона, пише філософ Сергій Переслєгін, полководці встягали у бій лише при гарантії 75–80 відсотків успіху. І тут потрібна була хоча б тимчасова перевага в силах і засобах, і щоб її створити, часом, потрібно обдурити ворога, вивести на хибний слід. Такі дії називаються маневром. Постійне маневрування – сіль війни. Причому, як стверджують класики військової стратегії, важливо всю операцію проводити в мирний час і починати «офіційні» бойові дії лише після того, як армія повністю розгорнута та приведена в рух.

Саме на цьому буде вся теорія «бліцкригу». І саме це ми побачили в березні 2013 року в Криму. І це значить, що будь-який відрізок

миру може виявитися лише поlem для «стратегічного маневру» перед майбутньою близкавичною війною.

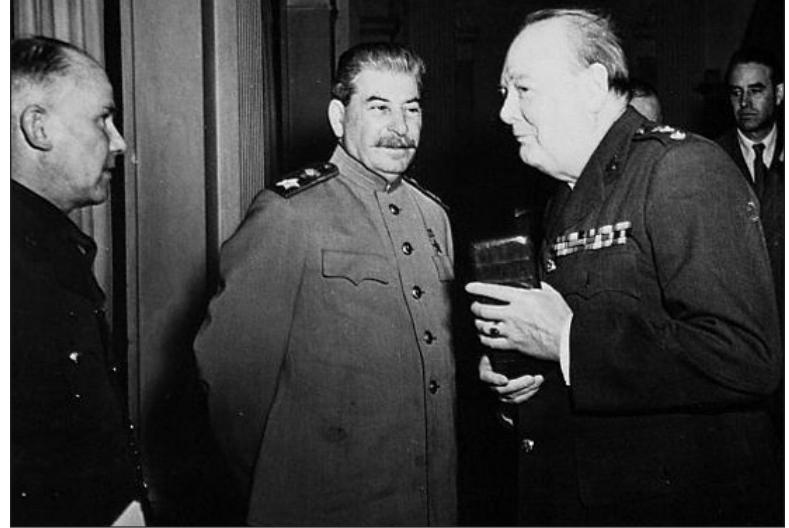
Тож, коли ми говоримо про початок Другої світової, то це зовсім не 1939 рік. Реально Гітлер почав війну чи не відразу після Версальського договору, написавши «Майн кампф», а генштаб розпущеного вермахту майже в той же час на своєму таємному засіданні визначив терміни майбутньої війни. У 1923 році Тухачевський опублікував брошуру «Питання сучасної стратегії», де розстріляний пізніше маршал радив, як швидко і без проблем захопити всю Європу. І це може вважатися датою вступу в Другу світову Радянської

Хіба не так?

Можливо, Черчілль був правий, і світові дійсно пощастило, що два монстри, які довели до

обдурити ворога. А сама війна – не засіб вирішення спору, а знаряддя захоплення ресурсів і поповнення армії рабів. Геноцид же – всього лише «санация» території для подальшого заселення народом–переможцем.

Азіатська війна з її просторами Євразії завжди вимагала повної мобілізації воюючого етносу. І першим ідеологом тотальної війни можна сміливо вважати Чингісхана. Сталін і Гітлер довели ідею до досконалості. Щоправда, «тотальною» називав її тільки Гітлер, а Сталін – «народною». Але суть від цього не змінюється. У тотальній війні мирного населення не існує: воно або стоїть під рушницею, або вважається ворожим. Живий щит із жінок і дітей не тільки змушує противника відчувати моральні муки, він, у разі загибелі мирних гро-

Сталін і Черчілль (Фото: www.liveinternet.ru)

Молотов і Ріббентроп (Фото: politrussia.com)

досконалості мистецтво гібридного знищення людства, зийшлися в сутиці один із одним. Якби вони продовжили свій союз на кілька років, невідомо, в які сльози все це могло вилитися людству.

Черчілль називав Сталіна азіатом. І Гітлера, до речі, теж. Причина була в методах ведення війни. Обидва диктатори глибоко зневажали цивілізовані закони війни. Вони, власне кажучи, зруйнували міф про те, що війну взагалі можна вести гуманно. Автор «Зіткнення цивілізацій» Хантінгтон розвинув те, що помітив Черчілль: для нащадка азіатських кочівників війна – зовсім не «продовження політики». Політика, дипломатія, переговори й договори для нього – лише «служниці» війни. Компроміс – слабкість, якщо це не маневр, щоб

майдан – хороший засіб для дискредитації противника перед лицем світового співовариства.

Тотальна війна вчить мистецтву вербувати армію й на території супротивника. П'ята колона – збіговисько нездоволених, готових зруйнувати державу зсередини. До початку Другої світової війни агентура Рейху в демократичних країнах становила майже три мільйони чоловік, зібраних у численні «громадські організації». Тільки в США таких організацій було близько 750, на початку сорокових вони на своїх мітингах вимагали ні багато, ні мало як страти «зрадника» Рузельта. Ну а про те, як комітети компартії США перетворилися під час Другої світової в резидентуру КДБ СРСР, ми вже писали.

(Закінчення на 7-й стор.)

Фото: Дмитро Муравський

Радянсько-німецький парад у Бресті, 1939 р. (Фото: sfw.so)

Споторнення інформаційного поля між полюсами двох тоталітарних систем, що володіють коносальним ресурсом вседозволеності й дифамації, призвело до того, що світ реально не знав – хто з ким і за що воює, і які засоби знищення людини застосовуються.

Виник ефект, який фантаст Пітер Гамільтон назав «дисфункцию реальності». Ріббентроп і Молотов хизувалися в європейських смокінгах, пили коньяк на дипломатичних раутах, переконуючи світ у своєму гуманізмі, а в цей час у печах Дахай сплювали євреїв, а під Катинню розстрілювали братів-поляків.

Нічого в цьому світі не змінилося. Європа – як не помічала нічого, так і не помічає. Початок нової війни в середині 90-х було «профукано» під солодкі гімні Френсіса Фукуями про «остаточну перемогу демократії».

Не розуміючи, що живемо у війні, а не в мирі, ми безуспішно намагаємося бути гуманістами у тому, далекому, класичному сенсі. А для війни мораль – ніснітніця. Вона як надувні танки, тисячами закуплені російським МО в 2011 році – гумовий виріб, наповнений повітрям.

Чесність і щирість – чеснота мирного часу. «Війна ж – шлях обману», говорив дві з половиною тисячі років тому один китайський стратег. Обман, підкуп, сіяння ворожечі в тилу ворога, залякування населення дають змогу зробити «краше з крашого: підкорити чужу армію без боротьби». Хіба не це головний рецепт «гібридної війни»?

«Дисфункция реальності» робить з нами страшні речі – і з нами, і з владою. Спроби жити в умовах гарячого фронту за законами мирного часу приводять до того, що відставлені командири судяться з Генштабом, злодії з військових відомств отримують мізерні терміни, патріоти-добровольці, які необдумано віджали авто у поплічників ворога, сидять у СІЗО, а заїжджі правозахисники лають країну, що воює, за утишки свободи слова!

Але ж це ще не кінець. У Гітлера, Сталіна і інших послідовників було багато цінних знахідок. Чого ще чекати від Путіна? Концтаборів, килимових бомбардувань? 3-х мільйонів добровольців (як китайців у Корейській війні), ре-

жимів Пол Пота на окупованих територіях? Нового Біломорканалу? Дозволу конституційним судом тортур військовополонених? Хунвейбінів Мао-Цзедуна, що розбивали кийками голови сільським вчителям? Надзвичайніх трійок і Нікіти Михалкова, що знімає страту в прямому ефірі? Використання праці, а також крові й шкіри «націонал-зрадників» для підвищення тонусу російського етносу? Історія останніх воєн відкриває велики можливості.

Не віриться?

А хіба віріли ми у реальність розстрілу з російських градів мирних українських міст, а з «бука» – пасажирського лайнера? Хіба укладалася в нашу голову можливість тортур українських солдатів у підвалах лугандонського гестапо? Або повернення Сталіна?

Головний путінський ідеолог Олександр Дугін упевнений: Росії для досягнення своїх цілей треба «забити» на природні права людини, на принципи мирного співіснування країн і цивілізацій, вироблені за останні століття, їй має бути наповнити на міжнародні договори й загальнолюдські цінності. І, безумовно, на європейські правила ведення війни. Росіян не повинна мучити совість від цих неугодних Богові справ, адже моральний ресурс у війні – це не те, як поводяться солдати твоєї країни, а те, як уміло ти ховав їхні злочини.

Попереду на нас чекає епоха великої брехні. Початок їй поклав Путін. Трамп, якого опоненти назвали найбільшим брехуном сучасної американської політики, якщо прийде до влади, перетворить світ у величезний балаган, де поняття справедливості й гуманізму можуть остаточно розчинитися тумані іреалізму. На жаль, Друга світова теж починалася з фарсу. І не приведи, Господи, знову побачити у Бресті спільній парад.

Хоч яким прекрасним був білівіт, у котрому квітне бузок і так хочеться просто по-людськи пожити, ми не повинні забувати уроків війни, визубрити їх "на зубок", розклести на квадратні рівняння, запам'ятати як друге правило термодинаміки. У день закінчення війни ми повинні усвідомити – війну не закінчено.

Євген ЯКУНОВ
ukrinform.ua

Володимир Путін

ПАПА РИМСЬКИЙ ІЗ «ГЕОРГІВСЬКОЮ СТРІЧКОЮ». КРИК ДУШІ УКРАЇНЦЯ: ВАША СВЯТОСТЬ, ЧОМУ?

Цього тижня російські засоби масової інформації поширили новину про те, що під час загальної аудієнції у Ватикані депутат Держдуми Росії від КПРФ Павло Дорохін привітав папу Римського Франциска із «днем Победи» і подарував йому «георгівську стрічку». Депутат у коментарі також зауважив, що «папа сам її надів на рясу». Спочатку багато хто сприйняв цю новину як черговий фейк Кремля – такою неправдоподібною вона здавалася. Але чисельні фото події не залишили сумніву: це не фейк! Папа дійсно одягнув «георгівську стрічку»!

Я греко-католик із діда-прадіда. Грішний, як і всі люди. Належу до Вселенської Церкви, якою «головує в любові» наступник апостола Петра Святіший Вселенський Архієрей. Але я є й українець, нашадок великого народу, який продовжує багатовікову боротьбу за власну свободу.

Мене турбує одне питання: «Як міг Понтифік прийняти з рук представника Комуністичної партії Російської Федерації, котра сповідує ідеологію, відповідальну за знищенння десятків мільйонів християн, символ режimu, що приніс війну і смерть в сучасну Україну? Та ще й публічно прикріпiti на папський одяг!»

Хтось скаже: нічого не сталося. Підійшли, подарували, попросили почелити. Одним словом, застали зневацька. Він же є Папа. Не міг відмовитися. Адже він йде навіть до найбільших злочинців та вбивць. Звичайно, що йде, але не робить на папських ризах кримінальних татувань. Не робить селфі з хрещеними батьками мафії. Тому, що він Папа! Скажуть, він не знав. Але ж він голова держави Ватикан, з повноцінним апаратом чиновників, включно з послами та службою протоколу, які зобов'язані знати та інформувати найвищу посадову особу Держави!

Людиною жестів та ідей назвав Папу Франциска його біограф, аргентинський журналіст Серджіо Рубін. Бергольйо вміє робити сильні жести. Він зробив їх багато, добрих, і таких, що навернули до Бога велике число людей у світі. Натомість, сьогоднішнім жестом він, вчергове, зауважив глибокі рани мільйонам українських сердець.

Фото Папи з «колорадською стрічкою» – безкоштовна реклама режиму Путіна, ефективніша за багатомільярдну пропаганду Кремля.

Так, це лише жест, лише foto. Лише шматок стрічки на папському плащі. Але це і символічна «брудна» пляма на його білих шатах, котрі символізують невинність та милосердя. Хтось скаже, облиште, Папа не вчинив гріха. Так. Але, почепивши особисто що стрічку, він визнав символ, під яким московські ординці порушують всі Божі заповіді, а головно – «Не вбий!».

«ГЕОРГІВСЬКА СТРІЧКА» СПРОВОКУВАЛА СУТИЧКИ

У Києві під час акції "Безсмертний полк" сталася бійка біля станції метро "Арсенальна", найближчої до Парку Слави. На акцію прийшли понад 100 осіб, вони принесли фотографії родичів, які брали участь у Другій світовій війні.

Один із учасників акції помітив георгівську стрічку й червоний прапор в однієї з жінок і вимагав зняти стрічку. Поліцейські вивели хлопця з натовпу, щоб уникнути подальшого конфлікту. Також вони забрали червоний прапор у жінки. Ще одна жінка принесла портрет Сталіна й кричала: "Слава великому Сталіну!".

Учасники акції попрямували до могили Невідомому солдату. Однак там теж з'явилися люди з георгівськими стрічками й забороненою комуністичною символікою. Після початку акції "Безсмертний полк" об 11:00 біля м. Арсенальна кілька людей прийшли із червоночорними прапорами до Парку Слави й улаштували штовханину. Вони не давали людям із георгівськими

з符号мі, католик східного обряду, я прийняв, нехай і боліче, та намагався виправдати для себе зустріч Папи з Кирилом Гундзевим, «братьєві обімі» і всю «Гаванську капітуляцію». Не сприймаючи підвідомо цієї зустрічі, я себе переконував: Папа пішов на приження заради вищої цілі, заради відновлення єдності християн, заради відновлення миру в Україні, врешті-решт. Адже, в Гавані він зустрів, за титулом, голову християнської церкви. Якої вже не є, але церкви. Тому, приймінні, формально це можна було зрозуміти. Але як пояснити криваву стрічку від комуніста?

У багатьох українських греко-католицьких церквах матері оплакуватимуть своїх, закатованих під «георгівськими стрічками» путінським режимом, дітей. В зоні АТО, в саморобних капличках-землянках, українські воїни молитимуться під час Святої Літургії разом із жертвами військовими капеланами УГКЦ, щоб «Гради» із «георгівськими стрічками

ВАТИКАН: ПАПА НЕ МІГ ЗНАТИ ЗНАЧЕННЯ «ГЕОРГІВСЬКОЇ СТРІЧКИ», ЯКУ ЙОМУ ВРУЧИЛИ...

Голова прес-центру Ватикан отець Федеріко Ломбарді пояснив, що використовувана в Росії як символ перемоги у Другій світовій війні суперечлива «георгівська стрічка» з'явилася на світлині з папою Римським Франциском через її невідомість. Коментар поширив 7 травня сайт Радіо Ватикану.

«Папа не міг знати, що таке «георгівська стрічка», адже за межами колишнього Радянського Союзу вона невідома. Подібні речі під час аудієнцій папи трапляються досить часто, і заздалегідь передбачити наміри учасників практично неможливо», – вказав керівник прес-центру Ватикану.

Поява світлині, на якій «георгівська стрічка» прикріплена на одязі папи Франциска, викликала обурення багатьох українських коментаторів, оскільки в Україні багато людей вважають цю стрічку символом

Папа Римський (ліворуч) і депутат Держдуми Росії від КПРФ Павло Дорохін. Цю фотографію опублікувало агентство «РИА Новости», зазначивши, що отримало її від самого Дорохіна

камі» не забрали їхні життя, до багатьох українських парохій чи відділень «Карітасу» прийдуть біженці, в яких нелюди під цими ж символами забрали все. Я перевірю, що всі вони, побачивши ці фото, взвітимуть до неба зі своїх сердеч: «Господи, чому??» Їхній Папа, з усмішкою, прикріплює на власний одяг символ смерті і нещастя. Ми не маємо морального права судити Папу. Але маємо право запитати Святішого Верховного Архієрея нашої Церкви: «Чому??»

Історія цього символу є неоднозначною: «георгівську стрічку» використовували ще за часів Російської імперії, згодом – білогвардійці, які воювали проти радянської Росії. Кавалерами ордену святого Георгія з правом носити цю помаранчево-чорну стрічку були багато росіян, які воювали на боці нацистської Німеччини, – генерал Петро Краснов, групенфюрер СС Андрій Шкуро та інші. У радянській символіці перемоги ця стрічка (з незначними змінами й під назвою «гвардійська») з'явилася лише в 1945 році в колодці медалі «За Перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні».

У сучасній Росії «георгівська стрічка» як символ, пов'язаний із Днем перемоги, з'явилася тільки 2005 року. Влада країни на певному етапі використовувала «георгівську стрічку» на противагу червоному прапору, який асоціюється з комуністами.

radiosvoboda.org

стрічками й комуністичною символікою покласти квіти до Вічного вогню. Біля стели Слави молоді люди спробували спалити георгівські стрічки. Правоохоронцям вдалося їх відтіснити й оточити.

У Харкові вранці 9 травня під час покладання квітів до Меморіалу Слави сталися сутички. Конфлікт спалахнув після того, як молоді з українськими прапорами не пускали до вічного вогню людей із георгівськими стрічками, передає "Громадське ТБ".

У Миколаєві 9 травня під час урочистостей з нагоди Дня перемоги виник конфлікт через заборонений законом про декомунізацію червоний прапор, передає УНІАН. Один з учасників ходи отримав тілесні ушкодження, довелся викликати «швидку»...

<http://www.pravda.com.ua/>

ФЛОТ УКРАЇНИ

ДОЛЯ ГАЗЕТИ «ФЛОТ УКРАЇНИ». ДИВНА ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА

Ось уже два роки українці чують розповіді представників влади і експертного співробітництва певного спрямовання про інформаційну війну, про її гібридну сутність і нескінченні плачі з приводу поразок і програшів України в цьому інформаційному протистоянні, а також заклики мобілізуватися і дати належну відсіч ворогові в цій сфері. Така риторика. А яка ж практика?

Нині в Одесі, яка після здачі Криму стала головною базою Військово-морських сил України, кіївські військові начальники вже донищують друкованій орган Міністерства оборони газету «Флот України», яка виникла в 1992 році разом із українським військовим флотом, що тоді якраз народжувався. В 2014 році, коли в кинутих напризволяще постмайданною владою українських військових частинах у Криму спостерігався масовий переїзд на бік ворога, жден журналист «Флоту України» не зрадив, усі вийшли з Криму на материкову Україну, до Одеси, де буквально з «коліс» продовжили випуск газети.

У редакцію «Флоту» в Севастополі приходили російські представники і спокушали грішими, посадами, квартирами, але іуд не знайшлося. Свої теж обіцяли виши звання, збільшення грошового утримання, соціальні пакети. Звісно, як завжди, обдурили. Коли військово-морські журналісти почали працювати в Одесі, то з перших днів наразилися на дуже несприятливі ставлення. Діячі Міністерства оборони, що перейшли туди разом із генералом Степаном Полтораком із МВС (дякі з них працювали в команді колишнього начальника внутрішніх військ генерал-полковника Шуляка, який намагався розігнати Майдан, а нині в Криму готує бойовиків для «ДНР»/«ЛНР»), заходилися виступати з проектами «оптимізації» «Флоту України», а «оптимізація» в умовах системи Кучми-Януковича, що дотепер практично не зазнала змін, на практиці означає скорочення, яке мало відрізняється від ліквідації. Менше, ніж за два роки, «орли» Полторака встигли вигнати головного редактора «Флоту», який вірою і правдою багато років служив Україні і за віддану службі одержав плювок в обличчя у вигляді звільнення через «службову невідповідність». Його звинуватили в тому, що відвідував Крим після виходу на материк. Але в нього там 90-річна мама...

Найцікавіше те, що чомусь інших осіб, що керують в Україні, ні в чому такому не звинувачують. Хоча вони й досі надають можливість «Укроборонпрому» озброювати Російську Федерацію на десятки мільйонів доларів

рів, постійно їздять до Москви (з невідомою метою) і не заважають російському бізнесу заробляти гроші в Україні.

А як нещодавно заявив у програмі Савіка Шустера народний депутат Сергій Соболєв, відомий діяч із оточення Януковича Юра Єнакіївський знову бере участь у тендерах Міністерства оборони і виграє їх. Однак він нав'язує такі контракти на харчування військовослужбовців, що на 600 мільйонів гривень дорожче від іхньої реальності вартості. Хіба це не корупція у військовому відомстві? І водночас зі Збройних сил викидають людей, які все життя чесно служили Україні, використовуючи для розправи з ними абсурдні, знушальні звинувачення. Що ж, це тренд чинної влади: сепаратисти гуляють Києвом, а патроти-добровольці сидуть у в'язницях чи в найкрашому разі відкидаються на узбіччя життя.

Трохи історії

За 24 роки своєї діяльності «Флот України» став помітним явищем військової журналістики, хоча й вельми незрічним для тих, хто намагався підпорядковувати українське військо московським начальникам. На жаль, таких осіб вистачало як у Москві, так і в Києві. Проте, не зважаючи на них, газета постійно і гостро давала відсіч інформаційним атакам на Україну.

«Флот» доволі успішно протистояв набагато переважаючим кількісно інформаційним ресурсам опонентів. Лише в місті Севастополі (не кажучи про решту Криму) видавалося понад десяток спонсорованих Росією газет (що поділялися на патологічно антиукраїнські, гостро антиукраїнські і помірковано антиукраїнські), функціонувало п'ять таких місцевих телеканалів, радиостанцій тощо. Звісно, українці досягали успіху завдяки якості, переконливості, фаховості. І ясна річ, завдяки справжньому, не казенному патротизму.

Навіть російські супротивники та їхня креатура в місцевих органах влади були змушені визнати цю роль «Флоту України», називаючи його «додатковою бригадою морської піхоти на українському боці» і «найбоєздатнішим кораблем українського флоту». Газета накопичила величезний досвід протистояння агресивній антиукраїнській пропаганді, діючи в надзвичайно несприятливих умовах, проте сформувавши унікальний творчий колектив. За власною ініціативою і практично власним коштом військові журналісти «Флоту» почали видавати ілюстрований журнал «Морська держава», високу якість якого визнавали багато іноземних військових аташе, акредитованих у Києві. Російська Федерація не мала під егідою свого Чорно-

морського флоту нічого зіставного з таким виданням.

Певним визнанням було за часів президентства Кучми звернення командувача Чорноморського флоту Росії адмірала Володимира Масоріна до тодішнього командувача Військовоморських сил України адмірала Михайла Єжеля, який тоді залибкі намагався дружити з Росією.

Масорін вимагав, щоб Єжель заборонив українським військовим журналістам писати на драматичні для Росії теми, зокрема про питання мовної політики, про українсько-російські відносини, про історію таких відносин, про російську присутність в Криму. Переляканий Єжель негайно переслав листа Масоріна до редакції «Флоту України» зі своєю резолюцією: «Прининіть інсінуації, наша газета не для цього!»

Себто захист національних інтересів, правда про стан державної мови в Криму, викриття російських інформаційних провокацій – це було для адмірала Єжеля, який за Януковича став міністром оборони, інсінуаціями. Однак газета втрималася за Кучми, за Ющенка (незважаючи на антиукраїнську фінансову політику прем'єра Юлії Тимошенко), за Януковича. Вона зазнала поразки від постмайданної влади, як до речі й друга українська газета Криму «Кримська світлиця», которую успішно знищили нібито демократи і нібито патроти у постмайданний час...

Сумні перспективи...

Чомусь саме зараз і чомусь саме в такому складному регіоні, як Одещина, де ситуація не краща, нік була в Криму, людям президента з Міністерства оборони знадобилося зліквідувати бойове патротичне україномовне видання, яких в Одесі й області обмаль. І це тоді, коли, за словами призначеноого Петром Порошенком главою Одеської обласної державної адміністрації Міхеїла Саакашвілі, Одеса здається сепаратистам, коли обстановка дуже тяжка і необхідно консолідувати всі проукраїнські сили, і тут кожний інформаційний «багнет» на вагу золота. Щось не те котиться в «данському королівстві»...

Доля «Флоту України» – це відповідь на запитання, чому Україна програє інформаційну війну в стратегічно важливих і вразливих регіонах. Замість розвивати свою інформаційну потугу, її свідомо нищать, відмовляючись від напрацювань багатьох років, втрачаючи найкращі, перевірені жорсткою боротьбою кадри.

«Qui prodest?» («Кому це вигідно?») – як казали древні римляни. Ясно, що аж нік не Україні...

Ігор ЛОСЕВ,
кандидат філософських
наук, доцент кафедри
культурології НаУКМА
(Радіо «Свобода»)

«НЕ ТУДИ Б'ЄШ, ІВАНЕ!»

Зізнаюся: заголовок моєї статті не такий вже й оригінальний. Його я зустрічав у давніших публікаціях в інших часописах, і в «Кримській світлиці» теж. Зокрема, так назавав свій виступ у «КС» 4 квітня 2008 року знаний гуморист Євген Дудар, спрямувавши вістря вбивчої сатири проти надуманої «козликами» і «баранцями» українізації в Криму. Мовляв, не російську мову на півострові треба «спасати», а напаці, українську, яка тут простотаки у катастрофічному стані.

Ця приповідка згадалася мені, коли читав недавно статті у «КС»: Т. Солов'єв «Чи краще – синиця у власній кишені?», В. Бута «Фронт усередині країни», О. Таврійського «Весь світ – театр, а люди в нім – актори...». Автори статей з болем у серці пишуть укотре, як кіївські чиновні натхненники і організатори (на жаль, деякі з українськими прізвищами, але – не з українськими душами) з Газетно-журналного видавництва, що належить Міністерству культури, бездумно й беззоромно розправляються з «Кримською світлицею». Зате, що... це справді всеукраїнське національне видання упродовж багатьох років – номер за номером – захищає наші духовні цінності, розповідає про життя морально пригноблених українців Криму.

Смішно про це навіть розпочинати балаки! Але ж доводиться. Бо ситуація, погодьтеся, ідіотична. Оті натхненники і організатори з ГЖВ на чолі з його директором (до речі, колишнім кримчанином) заповзялися перевести редакцію «КС» у... Київ. Її, мовляв, не читають в анексованому Криму, а там, у столиці, переселенці-кримчани стрибкатимуть на радошах з нею в руках.

Що це? Політична близорукість? «Окультурений» сказ? Чи плановий наступ на єдину українську газету у геть зросійщеним Криму? Так же переселенці-кримчани у Києві та й в усій Україні, як кіт наплакав, а нас, українців, тут, на кримській землі, майже півмільйона. То кому потрібна «Світлиця», скажіть? А де ви збиратесь поселятися в Києві працівників «КС», якщо, не дай Боже, приберете її до рук, здійснивши цей своєрідний теракт? Так, саме духовний теракт для ваших співітчизників, що лишилися в Криму.

У відкритому листі Т. Солов'єві-прем'єр-міністру – колишньому міністру культури України, співзасновників газети «Кримська світлиця» В. А. Кириленку є така фраза: «Дізnavши, що Ви стали міністром культури... зраділа – це давало надію, що хоч і в напівлегальному становищі газета, попри катастрофічну ситуацію, існуватиме». Правду кажучи, зрадів і я, Тамаро Федорівно. Радів, знаючи полум'яні, начебто патротичні про-

вітні

Василь ЛАТАНСЬКИЙ,
писменник

Крим

Від редакції. Цього тижня на офіційну електронну адресу Мінкультури було відправлене вже, напевне, останнє звернення редактора «КС» до чинного міністра Є. Нижчуків стосовно проблем з газетою. Якою буде реакція – сподіваємося довідатися вже у найближчі дні...

ЗАГЛЯДАЙТЕ ДО «СВІТЛИЧНОГО» АРХІВУ!

Одним із своїх земних кримських українських об'язків перед читачами і колегами-«світличанами», які понад 23 роки тому заснували «Кримську світлицю», а багатьох із них вже нема серед нас, редакція «КС» вважає збереження архіву газети. З кінця 2002 року, коли було створено сайт «Світлиці», її матеріали викладаються в Інтернеті. З 2010 року у Мережі почали розміщати номери «КС» у pdf-форматі, тобто точні копії підготовлених до друку сторінок. Зазначимо, що з осені 2010-го до середини 2011 року «Кримська світлиця», як і два останні оккупантійські роки, – існувала лише в Інтернеті. Була така черна – рейдерська смуга в нашій газетній долі, коли «Світлиці» хотіли захопити, переформатувати і ще тоді перевести до Києва. Тепер це вже вважається історією, і вона зафіксована в нашему електронному архіві, який доступний усім.

А ось з 1993 року до 2002-го – ніби провалів. Звичайно ж, ми зберегли газетні підшивки друкованої «Кримської світлиці» за ці роки, але, зважаючи, в яких умовах ми усі перебуваємо зараз в Криму, тривожно за «Світличний» архів. До того ж газету, яка друкувалася понад два десятиліття тому так званим високим друком, ще трохи – і буде взагалі важко прочитати, час бере своє. Ось чому вважаємо обов'язком – встигнути оцифрувати газету, перевести в електронний формат і розмістити на нашому сайті.

Готується до розміщення в Інтернеті оцифрована копія номерів «Кримської світлиці» в pdf-форматі за травень 1993 року. Заглядайте до нашого архіву – там історія боротьби за Український Крим, як і відповідь на запитання, чому ж за всі ці роки, які зафіксовані на пожовтих «Світличних» сторінках, Крим так і не став справді Українським...

Адреса електронного архіву «КС» – <http://svitlytsia.crimea.ua/pdf.html>

КРИМСЬКЕ НЕБО В СТОЛИЦІ

У столиці в Національній спілці письменників України відбувся творчий вечір журналіста, поета-пісняра, редактора газети «Кримська світлиця» Віктора Качули та його доньки — поетеси, переможниці багатьох всеукраїнських та міжнародних пісенних конкурсів Юлії.

За гіркою іронією долі батько і донька змогли зустрітися лише в Києві, бо Віktor нині мешкає в Криму, а Юлія — в Польщі, куди була вимушена перехати після окупації Криму. Тож у столиці побачились одне з одним, а також запросили на зустріч знайомих, однодумців, шанувальників української пісні і слова. Мабуть, саме тому зустріч була такою щемливою, надто коли згадували рідний Сімферополь. Тоді в Юлії буквально на очі наверталися слези. Тим часом Віktor, розпочавши вечір болючою правою про те, як сьогодні живуть українці під окупацією, просив згадувати Крим лише з добром, бо вважає, що лише так ми зможемо його повернути.

Віktor також розповів про долю рідної «Кримської світлиці», яка не знаходить підтримки від нинішньої української влади, і наразі постає велике питання: бути газеті чи не бути. Як зазначив пан Віktor, видання нині виходить лише в електронному вигляді, хоча кожен номер надсилають у Київ для другу. Проте тут категоричні: «Кримська світлиця» має перейхати з окупованого півострова, інакше навіть електронному виданню не бути. Щоправда, ніхто не пояснює, каже пан Віktor, як це зробити фізично, адже навіть неможливо вивезти власне скромне обладнання. Не кажучи вже про людей, бо хтось залишається там, тому що догля-

дає хвору матір, хтось не може продати житло, а хтось і далі пропагує українське. «Нам нема куди бігти, як і кримським татарам», — каже Віktor. До речі, він із своїми побратимами прибув до Києва для нагородження переможців Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені Данила Кононенка, організатором якого є газета «Кримська світлиця».

У Криму, попри заборони, попри небезпеку для життя, українські патріоти намагаються пропагувати слово. Прикро, що тут, у столиці, нині майже скрізь чути російську. «Чому так?» — запитала мене гімназистка-переселенка. І я в ту хвилину не знат, що їй на це відповісти... — продовжив режисер, актор, журналіст Олександр Польченко.

Українська мова — наша головна зброя у війні, яку переживає Україна. Доки не зрозумімо всі цього, доти ворог і влучатиме в нас смертельними кулями ненависті, — наголосив письменник і перекладач Валентин Бут.

Та попри всі проблеми на вечорі пролунало й багато теплого та світлого. Воно було присутнє чи не в кожній пісні та поезіях Віктора та Юлії Качул, що лунали на вечорі «Небо — вище там, де ми!». А від себе можу лише додати, щоб це небо було мирним.

Марина КРИВДА
«Голос України»,

№ 82 за 6 травня 2016 р.
<http://www.golos.com.ua/article/268453>

* * *

...Пісень зі сцені пролунало немало і в авторському виконанні Качул, і у виконанні їх талановитих друзів. Пісенні твори і музику

Віктора Качули виконали Юрій Старчевод, Анастасія Крашенінникова, Марина Биковець.

Оплесками супроводжували глядачі виступ заслуженого артиста України Віктора Кавуна. До речі, він — учитель вокалу Юлії Качули.

Прийшли привітати Віктора та Юлію Качул президент Клубу ветеранів земляцького руху в місті Києві Віктор Тихонов (родом з Луганщини, яка, як і Крим, сьогодні потерпає від російського окупантів), письменник, краєзнавець, професор Віктор Жадко, земляки, представники МГО «Волинське братство» Ольга та Вікторія Рутковські, поетеса Валентина Козак, спогадами про студентські роки поділився колишній однокурсник пана Віктора, журналіст і письменник Олександр Сопронюк.

Багато хороших слів на підтримку родини Качул, зокрема Віктора Володимировича, сказав під час цього виступу відомий поет-пісняр, Народний артист України Вадим Крищенко.

Якби кожен стільки робив для України, як робить душою, серцем, конкретними справами Віктор Качул, захищаючи роками від недоброзичливців «Кримську світлицю», можливо б, і лиха менше було на нашій землі, — наголосив він.

Одну з пісень — «Дружинонці» присвятили Качулі поету Данилу Кононенку, написану на його слова. А всі присутні вішанували поета-кримчанина хвилиною мовчання.

Цього ж дня в Києві відбулося нагородження переможців Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені Данила Кононенка. Організатор конкурсу — газета «Кримська світлиця».

Життєве кредо Віктора Качули — не відступати і не здаватися! Тож хочеться вірити, що всі чергові перевопони упадуть перед його силою, розумом, енергією, мрією. Та чи не найбільше мріють Качули про мир на українській кримській землі, щоб частіше зустрічатися, щоб ніхто не заважав робити улюблену справу, який присвячено багато років життя, щоб подібні заходи відбувалися якомога частіше, і причин для смутку в них не було, щоб творилися лише весела пісня, лише радісна поезія. І мирне небо будо вище там, де всі ми.

Тетяна ЧЕРЕП-ПЕРОГАНИЧ,
поетеса, прозаїк і журналіст,
член Національної спілки письменників України
<http://ukrainka.org.ua/node/6951>

* * *

Івановна пані Тетяно! Сердечно дякуємо Вам за організацію прекрасного вечора-зустрічі у Спілці письменників! Ніби зарядилися ширим українським душевним теплом на подальше «кримування»! Читали також Ваш репортаж у «Жінці — Українці» - дякуємо широ за добре слова, за підтримку, за розуміння кримсько-українського нашого болю, за те, що разом з усіма присутніми розділили його.

Уклінно дякуємо також пані Марині Кривді з «Голосу України» за ширі хороші слова, за те орієнтування на Крим добро, яке вони передали у світ свою статтею! Но справді таки — «добром прикрою рану, добро лікує, світ добром живий!

З широю повагою і вдячністю —
Віктор і Юлія Качули

На електронну адресу «Кримської світлиці» продовжують надходити відгуки від учасників всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені Данила Кононенка та присутніх на церемонії нагородження переможців у київському Театрі на Подолі. Давайте з їхньою допомогою ще раз поринемо в ту неповторну атмосферу свята.

Володарка гран-прі конкурсу Ілона Котовщик з мамою, братом і народним артистом України Анатолієм Гнатюком

СПАСИБІ ВАМ ЗА СВЯТО!

Хоча наша маршрутка виїхала з Сухоліс на Київ в 10.30, о 6 годині ранку вся наша родина вже була на ногах. Ну звісно! Як тут спати, якщо сьогодні ми виїжджаємо в столицю України, в Театр на Подолі, що розташований на Андріївському узвозі! Якщо взяти до уваги лише ці три словосполучення «Київ», «Театр на Подолі» та «Андріївський узвіз», то наше хвилювання стане вже цілком зрозумілим, а якщо додати що це причина нашого візиту, а саме нагородження моєї доньки Ілони, яка увійшла до гурту переможців конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені Данила Кононенка. Організатор конкурсу — газета «Кримська світлиця».

Що сказати про враження від поїздки? Чудові, казкові, позитивні, суперові!!! Щиро вдячні організаторам конкурсу. Вдячні чудовим акторам, письменникам, співакам, поетам, яким вдалося створити на церемонії нагородження неповторну атмосферу добра, тепла та душевної близкості всіх людей, що були присутніми в залі. Справжні професіонали своєї справи, що ще сказати... І справжні ЛЮДИ, що ще важливіше. Адже спочатку — ми ЛЮДИ, лише потім письменники, водії, танцівниці чи касири... Особисто я була просто заворожена талановитою татарською дівчинкою, яка декламувала вірш українською мовою. Низький їй уклін. Такий талант — це дар Божий і, звісно, наполеглива праця... В найпоганіших закутках душі відізвалася пісні у виконанні Віктора Качули та його талановитої красуні-доньки Юлії... Щиро вдячна вам, мої хороши, талановиті, чудові!!! Захоплююча головою журі Василем Марсьюком, його талантом і чуйною, ніжно душою справжнього поета. Адже неозброєним оком було видно, що читав він дитячі вірші, які надійшли на конкурс, не просто очима — серцем... Схиляючись перед талановитим ведучим Олександром Польченком — ваш дар Слов — теж Божий дар... Та що сказати? Вдячна долі, що мені та моїм дітям поталанило побувати на такому заході. Слова широго захоплення просила також передати організаторам конкурсу Любов Тимофіївна. І ще: нібито прописна істинна, яка відома всім, якось так легко і доступно ще раз дійшла до нашої свідомості: для того, щоб добитися чого б то не було, потрібно працювати, працювати, працювати... Як працюєте ви, любі мої, талановиті зірки: настірно, вперто, не склоняючи свого часу, здоров'я, сил, сну... Лише тоді, якщо прикладти максимум зусиль, на безкрайньому небосхилі будуть займатися все нові і нові зірочки...

З повагою та ширим захопленням до ВАС:

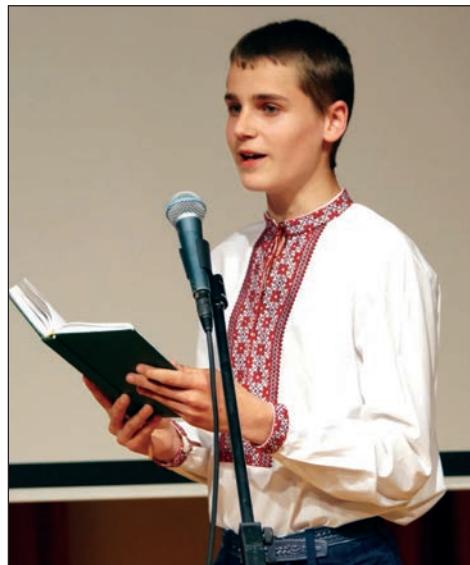
Наталія Жолуденко,
Любов Тимофіївна Щербина,
Катерина Григорівна Москаленко
і колектив вчителів Сухоліської

школи на чолі з директором, і особливо класний керівник Зінаїда Яківна і (також особливо!) вчителька української мови та літератури Тетяна Михайлівна, і, звісно, Котовщик Ілонка та Котовщик Паша, і однокласники та друзі Паші Ілони, і бабусі з дідусями...

І... всі-всі-всі!!!

(Продовження на 10-й стор.)

Роман БАБІЙ,
смт. Підбуж Дрогобицького району
Львівської області,
перше місце в номінації «Проза»:

— Згадуючи конкурс, хочу насамперед подякувати організаторам за їхню працю. За те, що я певним чином самоутвердився, бо, відсилаючи твори на конкурс, і подумати не міг, що отримаю, як кажуть, «золото». Хочу подякувати за теплу і світлу атмосферу в залі, за можливість висловити свої думки. Та й, зрештою, саме завдяки поїздці на церемонію нагородження я зміг побачити благодатні місця столиці, торкнутися до старовинних мурів.

Що залишилося в мене у серці після фіналу? Усе просто: неповторні враження і натхнення, натхнення, натхнення!

Надсилаю свого вірша, назви ще немає, досі не публікований ніде:

* * *

Гіркими слізами скроплена рілля,
І ластівки не в вірій відлетіли...
Колючий дріт, сплюндрована земля,
Щасливі травні вміть відзелені.

У дикий терен вріс Бахчисарай,
Чорніть з горя стіни мінарету.
Весняний цвіт... Тут вчора був розмай,
А уночі всім подано карету.

Кривавий місяць. Мандрівний намаз.
А вранці тихо, вітер над палацом.
Так грізно й чітко зазвучав наказ;
Свобідний люд замінено ерзацом.

Тут тихий сум куйовдиться, мов дим,
Тут давня стежка поросла травою...
Хто в дікім полі впав ще молодим,
Той в ріднім полі виріс ковилою!..

Щодня ламають крила ластівки,
Летять чимдуж, щосили за вагоном,
Далека путь, пустельні Соловки
— Усе сховали за важким заслоном.

Лиш дош сліпий окропить раз ріллю,
Засіє горе кулею-чумою.
Та буде травень, що гойда гіллю,
Що рідний степ вітає хайтармою!

І тихий сум розвіється, мов дим,
Й прийде весна, вже зовсім не чужою.
Хто в дікім полі впав ще молодим,
Той в ріднім полі виріс ковилою!..

Мирослава ТЕРЕЩЕНКО,
м. Богуслав, Київська область,
друге місце в номінації «Проза»

— Я б хотіла подякувати Вам за те, що Ви робите такі речі; за те, що не полишаєте працювати над українською культурою; за те, що розвиваєте молоде покоління, і це дуже благато для нас означає.

Мені лише 15, але я вже розумію, як складно зараз в Україні творчим людям і як багато треба зробити, щоб хоча б чогось досягнути і стати відомим хоча б комусь. І Ви робите все задля того, щоб поселити надію в серцях тих, хто має вродженні таланти, а це гідно поваги у сьогодення.

Я ще досі під враженням від п'ятниці, коли звичайний буденний день перетворився у той, який я буду пам'ятати завжди. І скажу чесно: я не очікувала, що нагородження набуде таких масштабів, а ще на віть не уявляла, що з-поміж зовсім незнайомих людей я буду відчувати таку дружню атмосферу.

Те, що Ви зробили — це дуже круто!

Пісні, що відроджують ту чаруючу єдність присутніх і не тільки, бо небеса завжди з нами; слова, які мимоволі спадають з вуст і викликають слізни на очах, бо істина змушила відчинити двері в серце; відеоролики, котрі, здавалось, просто уривки з чийогось життя, але так багато означають і дають надію на щось невловиме, — все це назавжди буде вкарбоване в мою пам'ять.

І опісля того, що було в Театрі на Подолі, я остаточно вирішила, що своє життя пов'язу з літературою, з українським словом і нашою багатогранною культурою. Я буду робити все для того, щоб про нашу Батьківщину говорили всі народи світу. Дякую Вам за те, що допомогли мені знайти і усвідомити своє призначення.

Ви робите велику справу.

P. S. Певне, це просто набір слів для тих, хто зараз це читає... Проте поки я так відчуваю все те, що зі мною трапилось. Це мої враження і вони трішки неординарні, але ширі (думаю, це є найголовнішим).

СЛОВО - ЗБРОЯ!

Василь СРМАК,
учень 10-Б класу
ліцею №157 м. Києва,
друге місце в номінації «Поезія»

НАРОДЕ МІЙ

Народе мій, великий і єдиний!
Народе мій, оспіваний в піснях!
Народе мій, ти сяйво України,
Духовість та, що квітне у серцях!
Пишається тобою, мій народе,
І прагненням твоїм до боротьби —
За правду, за надію, за свободу,
За мир і спокій в небі голубім!
Народе мій, великих справ окраса,
Ти встав з колін і в майбутній ідеш,
«Борітесь — поборете!» — Тараса
Живі слова на прапорі несеш.
Вони звучать із голосу Шевченка
До українців — дочек і синів...
У них любов до України-ченьки,
Безмежний гнів у них до ворогів.

**БРИНЯТЬ ЧУТЯ
У СЕРЦІ МОЛОДІМ...**

БриняТЬ чуття у серці молодім,
ПідносяТЬ на вершину дух свободи.
Це — святість української землі,
Це голос правди нашого народу.
Це пісня з повіточку немовля,
Це мова від матусі — ніжна й мила,
Це рідний край і це твоя земля...
Я — українець, я — це дух і сила!
На зристувесь піднявся і не гнусь
Перед ординцем, що іде супроти.
Я — українець! Я за край свій б'юсь
І ворога зумію побороти —
І духом, й словом, сонцем, що сія
Мені в дорозі за мою свободу
І правою. Моїм святим ім'ям:
Я — українець! З роду і від роду!

СЬОГОДНІ, МАМО, ЗНОВУ БУДЕ БІЙ

Сьогодні, мамо знову буде бій,
Можливо, найзапекліший, останній...
Ta ти не плач, нехай в сльозі прощаєш
Засвітиться — син повернеться твій
Додому, до твого тепла у нім.
Страшну утому зніме з плеч і серця...

Вікторія ПТАШИНСЬКА,
м. Вінниця
друге місце
в номінації «Поезія»

— Нещодавно відбулася
дуже важлива подія в моєму
житті — дебют у сфері поезії,
і не абіде, а у самому центрі
Києва, на Андріївському узвозі,
в затишних стінах Театру на Подолі. Я дуже вдячна
«Кримській світлиці» за пор-
цію відверненості, натхнення і
позитиву, за заряд моєї тво-
рчої батарейки на всі 100%.
Ця магічна атмосфера захоп-
ила з перших хвилин, було
надзвичайно приемно почу-
вати себе маленькою частин-
кою великого проекту. Най-
більше сподобалось те, що
кожна людина, яка знаходи-
лась у залі, мала якийсь вог-
ник в очах, всі світилися тим,
заради чого зібрались. Це по-
чуття, коли вперше читаєш
свій вірш, бачиш лише яск-
раве світло софітів і камер,

ро-на-всього намагаєшся бути
щирою із вами, і мабуть,
саме це допомогло мені. Впе-
внена, що через декілька ро-
ків, коли я стану відомою
письменницею, у ще одно-
му черговому інтерв'ю я роз-
повідів історію про 16-річну
дівчинку, в яку повірили,
якій надали крила. І вона
злетіла.

**Всекраїнський літературний кон-
курс «Ми — діти твої, Україно!»**
імені кримського поета Данила Кононе-
нка завершився! Переможці отримали
свої нагороди і розійшлися по домівках.
А члени журі та оргкомітет конкурсу
взялися вирішувати наступне питання —
видання збірки з творами переможців.

До 29 квітня серце тривожно біло —
як воно все буде? Було добре! Чесно!
По-людські! По-українські! Ідею під-
тримали наші кійовські друзі, і тільки
тому ми змогли уникнути «прини-
ження в бюрократичних кабінетах». Я
навіть зрадів, що не чув шаблонних
промов чиновників від культури, а
були чесні дитячі очі і віра, що вони,
діти, потрібні нам, дорослим, нашій
Україні! Як наша Україна потрібна
нам! Вони, діти, не зрадять ні ідею
українства, ні конкурс, ні слово рідне,
ні друзів. Вони ще не зіпсовані пере-
конанням, що «начальницьке крісло —
все, а люди — ніщо».

Як написала член журі Олена Сай-
чук, аналізуючи зроблене і плануючи
конкурс на 2017 рік: «Наступного року
треба запланувати екскурсію Києвом,
з дітьми треба більше спілкуватися,
щоб почути цих пташенят, щось пере-
дати, щось взяти собі... Як вони нади-
хають! Наші чудові діти-квіти! Ми з
Ольгою Лещенко плакали... ну, ридма-
риали. Настільки зворушливим та

ширим було це дійство! Всім подяка
величезна, від серця до серця! Яким
чудовим був цей день!

Наступного року запалимо ще більше
дитячих сердец та душ. А вони зігрі-
ють наші. Ось вони, Лесині Досвітні
вогні... Поза пафосом. Ось вони —
вогники майбутньої української літера-
тури! Як тебе не любити, Києве мій? Як
вас не любити, Даниле Андрійовичу?
Як ви відішилися за нас зараз...»

Свята позаду, знову розпочинаємо
збір коштів — тепер вже для видання
збірки переможців конкурсу. У цьому,
думаю, нам також допоможуть і кон-
курсанти. Адже це тепер наш спільній
конкурс, і ми всі — як одна родина
починаємо жити, творити і розбудову-
вати його, як добрий господар свою
Рідну хату! Спітаєте — як? Все просто!
Ми знову в Інтернеті для всіх бажаю-
чих підтримати талановиту молодь дамо
номер картки, який ви зможете поши-
рити серед своїх родичів, знайомих,
друзів. І так по всій Україні! З кожного
по гривні, а переможцям — книжка з
їхніми творами! Сподівається, що всі
учасники конкурсу приеднаються до
збору коштів, адже в книжечку увій-
дуть не тільки твори тих, хто посів
призові місця, а й кращі твори тих, хто
не потрапив до фіналу. Слідкуйте за
сайтом «Світлиці»!

Олесь ТАВРІЙСЬКИЙ

Ми - діти твої, Україно!

10

СПАСИБІ, ДІДУСЮ...

Війна... Це горе, слози. Вона постукала в кожен дім, принесла біду, торкнулася долі багатьох родин. З кожної сім'ї пішли на фронт батьки і діти, чоловіки, бабусі й дідуся, брати і сестри.... Тисячі людей зазнали страждань і лиха, але вони вистояли і перемогли. Перемогли в найважчій з усіх воєн, перенесених досі людством. І живи ще ті люди, які у важких боях захищали Батьківщину. Війна в їх пам'яті спливає найстрашнішим сумним спогадом.

Скільки бід вона приносить... Багато людей вмирають, захищаючи честь і гідність своєї Батьківщини, багато стають інвалідами на все життя. Війну я бачила у кіно і читала у книгах про неї. Але найяскравішими і

правдивими в моїй пам'яті на все життя стали розповіді про війну моого дідуся. Адже ця війна залишила незгладимий слід в історії нашої родини.

Мій дідусь – Левченко Олексій Пилипович, по мамині лінії, народився 1924 року. Він був призваний до армії в лютому 1942 року. Його направили в Орджонікідзенське військове училище зв'язку. Після його закінчення в 1943 році потрапив на Карельський фронт на посаді старшини взводу. З 1944 року воював на Білоруському та Українському фронтах. Брав участь у визволенні Угорщини та Австрії. Був поранений. Війну закінчив у Чехословаччині 28 травня 1945 року у складі 39 гвардійської армії. Про його

життя викладав у районній заочній школі. Мені так сумно сьогодні, бо його немає поруч (21 січня 1989 року дідуся не стало). Він завжди міг вислухати, дати слушну поряд.

Друзі! Не забуваймо тих, хто подарував нам блакитне небо, сонце, квіти... Наш обов'язок – зберегти історичну пам'ять про подвиги ветеранів Великої Вітчизняної Війни і трудівників тилу.

Ми всі маємо пишатися нашими предками, які врятували світ від фашистського ярма, віdstояли незалежність нашої Батьківщини. Ми зобов'язані пам'ятати, якою ціною дісталася Перемога, і шанувати їх пам'ять.

Анна МИРОННІКОВА,
учениця 10-А класу
ліцею мистецтв
м. Керчі, член клубу
«Юний журналіст»

МИ З МАМОЮ ЛЮБИМО ПОДОРОЖУВАТИ!

Що таке подорож? Це пізнання нового, цікаві знайомства, мандрування та захоплення красою незвіданого світу. Подорож наповнює життя кольоровими фарбами, новими враженнями та іноді навіть змінює погляди на життя.

Моя мама, Гриценко Тетяна Миколаївна, над усе любить подорожувати. Якось я спитала її, що таке для неї подорож? Вона відповіла: «Це незабутні враження. Кожен раз, коли мандруєш якимсь містом, дізнаєшся про його історію, особливості культури, знайомишся із новими традиціями».

Моя мама народилася та живе у Керчі. Вона навчалася у школі №19 рідного міста, закінчила інститут економіки і господарського права. Моя матуся майстер на усі руки. Вона вміє вишивати красиві картини хрестиком та бісером, шити гарний оліг... Дивно! Ніколи не втомлюється. Усе встигає! Та все ж найулюбленішим заняттям моєї мами є подорожі.

Кожного року я разом з матусею відвідую міста України (мені так цікаво!). Ми завжди дізнаємося щось нове про рідний край. Наприклад, коли ми були в Одесі, вперше потрапила до оперного театру й була здивована небаченому дійству. А ще ми туляли там набережну Чорного моря (море ж ніби таке, як і в нас, але чомусь інше!). У Карпатах підкорювали гори та милувалися красою водограй. Багато вражень подарувало місто Львів, культурна столиця країни, де ми побували у Львівській опері, яка має дуже цікаву історію, та у Шевченківському гаю. У столиці України, Києві, відвідали не один цікавий музей, дізналася багато нового про серце України.

Кожна подорож залишає яскраві моменти у нашому житті. Завдяки моїй неначі, я дізнаюсь багато нового та цікавого, буваю там, де хоче побувати хоч раз, мабуть, кожен з нас.

Дякую тобі, матусю, що ти в мене є!

Єлизавета ГРИЦЕНКО,
учениця 10-Б класу ліцею мистецтв м. Керчі,
член клубу «Юний журналіст»

ЯК МИ У ЛЬВОВІ ТАНЦЮВАЛИ

Я часто згадую поїздку зі своїм танцювальним колективом на конкурс до Львова під керівництвом Віри Олександровівни Іванової. Ми невтомно готувались. Проводили репетицію....

І ось наш колектив у Львові! Розташувалися у готелі «Альфа». У кімнатах нас жило по троє. Наступного дня нас чекав виступ. На конкурсі ми представляли танці «Гопак» та «Веселка». Танцювали завзято і вправно, тому що всі сподівались та хотіли перемогти. Наші мрії збулися! На гала-концерті здобули перше місце. Усі були щасливі.

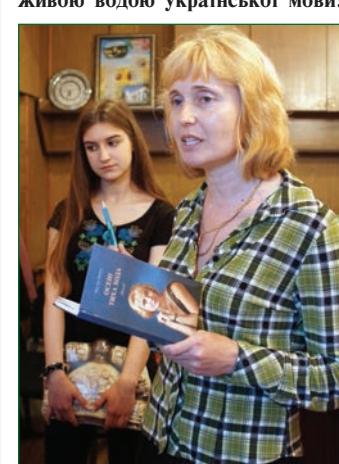
Але не лише запам'яталася мені наша перемога у місті Львові. У вільні від конкурсу дні ми іздили на екскурсії: гуляли містом, відвідали майстерню шоколаду, були у Буковелі та у фортеці в Підгірцях.

Мені сподобалось місто Львів! І так хочеться знову поїхати туди.

Даніїл АНТАЛАВА,
учень 10-А класу ліцею
мистецтв м. Керчі, член
клубу «Юний журналіст»

Нагадаємо, що наставницею цих юних керченських

дописувачів до «Джерельця» є вчителька української мови і літератури Віра Павлівна Пальоха (на фото), поетеса, член Національної спілки письменників України. Саме вона є вчителькою кримської призерки Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми – діти твої, Україно!» Ольги Ковалчук, яку ми цього тижня нагороджували у «Світлиці» в Сімферополі (див. стор. 16). Тож сердечно дякуємо Вам, шановна Віро Павлівна, за Ваших вихованців, які наповнили наші кримські «Джерельця» живою водою української мови!

ЛІТЕРАТУРНИЙ ЧЕРВОНОГРАД

Літературно-мистецький часопис №1-2 (№29) квітень-травень 2016 р.

РАДІСТЬ СВІТЛА Й ТОРЖСТВА

Спливла Великий піст. Ми, християни, в очікуванні найбліжнього свята пласти Земля — Напередодні великого свята очистимо наші дувидинами та помисли та бажання, наберімо сил і снаги відновити, воскресити свою державу, легковажно вчинками, бережімо у святості кож

ТРИБУНА МАЛІЖАН

Газета «Літературний Червоноград» (засновник і видавець — Ігор Даҳ) виходить друком восьмий рік. За цей час читачі отримали 29 номерів, окремі з них по 12-14 сторінок формату А4; загалом, це – восьмисторінкове видання. Важливо, що активними дописувачами газети є діти – учні місцевих шкіл, а три роки тому, як тільки було створене Червоноградське відділення Міжнародної (Малої) Академії літератури і журналістики, то ще й її слухачі. Юним авторам відводиться значна площа на шпалтах часопису.Хоча для маліжан створено широкі можливості друкуватися в інтернет-виданнях, все ж вони хочуть побачити своє слово й у газеті, журналі, альманасі, збірці. Добре, що для них відкриті сторінки «Літературного Червонограда»!

Візьмемо, приміром, останнє великомісце число часопису (№1-2, квітень-травень, 2016 р.). У ньому свої вірші і прозу надрукували червоноградські маліжані Маркіян Лехман, Ольга Бучек, Юлія Симак, Дарина Пупко, Олена Федюра, Максим Паславський, Анастасія Мут та керівник відділення Академії Наталія Кічун-Лемех. Тут, поряд з їхніми великомісцевими привітаннями, твори найрізноманітнішої тематики. Також надруковано журналістські замітки про літературно-мистецькі події, участь у яких брали маліжані, фото. Вони ж – автори дописів.

На сторінках газети (говоримо з огляду на попередні номери) регулярно з'являються твори слухачів МАЛІЖУ з Рівненщини, Закарпаття, Полтавщини, Львова, Донбасу... Схвалні відгуки читачів отримали інтерв'ю з керівниками Академії, організаторами фестивалю «Рекітське сузір'я», з Василем Тарчинцем (ректором МАЛІЖУ) – «Військовий журналіст – завжди на передовій!», у якому йшлося і про нього, і його творчий шлях, і про цікаву військову спеціальність.

Попри те, що червоноградські маліжані мають свій друкований альманах-річник «Ліхтарик», засновник і видавець газети «Літературний Червоноград» Ігор Даҳ виробив чітку концепцію: спочатку надаємо місця дітям, юні, а вже потім думаємо про дорослих!

Заради правди: мені не раз доводилося брати участь у випусках цієї газети і можу небезпідставно стверджувати, що деякі діти куди краще пишуть, ніж дорослі автори...

Тарас ЛЕХМАН, журналіст, м. Червоноград

БИТВУ КРАШАНOK У ВІNNIЦІ ВИГРАВ 5-РІЧНИЙ ХЛОПЧИК

У Вінниці на території музею Михаїла Коцюбинського відбувся чемпіонат міста «Битва крашанок». У змаганнях взяли участь 23 команди та 12 учасників по індивідуальній програмі.

«Команди із 2-5 осіб мають по 5 крашанок. Їх приносять із собою. У кого не вистачає, додають організатори. Б'ють по черзі кожним яйцем, пересуваючи ним по столу до яйця суперника. Перемагає команда, яка першою переб'є всі крашанки противника. В цьому році у нас дуже багато команд. Але місця всім достатньо завдяки гарній території музею. Ми збираємося тут щомісяця проводити якесь цікаві заходи – під назвою «Мистецький сад», – розповів кореспонденту Gazeta.ua спів-організатор свята Олександр Шемет.

Переможця визначали ще у конкурсі «Найкрутіше яйце». Потрібно крутити яйце так, щоб воно не впало зі столу і якнайдовше крутилось. Переможцю вдалось зробити це аж на 22 секунди. Під час події у світлиці музею майстер-клас із писанкарства провела Марина Юрчик.

Нагадаємо, у Житомирі на Великодніому ярмарку встановили рекорд України – зібрали найбільший великомісцевий кошик. Він виготовлений із лози, заввишки 3 метри і 2,5 метри завширшки.

В КОБЕЛЯКАХ УСЛАВЛЕНУ

25 квітня в Кобеляках відбулося відкриття меморіальної дошки пам'яті народної майстрині Віри Роїк. Її встановлено на будівлі музею літератури і мистецтва.

Захід відбувся об 11 годині. На нього зібрались працівники міської ради, музею та учні аграрного ліцею.

Перед присутніми виступив міський голова Олександр Копелець. Він розповів, що Віра Роїк присвятила своє життя вишиванню. Сама вона народилась у Лубнах. Та часто Віра Сергіївна була і в Кобеляках.

— У 2004 році на сесії Кобеляцької міської ради депутати прийняли рішення про присвоєння Вірі Роїк звання «Почесний громадянин міста Кобеляки», — говорить міський голова. — Невдовзі навпроти музею буде встановлений лайт-борт із її зображенням.

Право відкрити меморіальну дошку надали приватному підприємцю Юрію Пронженку, який займається її виготовленням, та ученици ліцею. Далі присутні поклали квіти.

Юрій Пронженко повідомив кореспондентам «ЕХО», що фінансові витрати на виготовлення меморіальної дошки на себе взяв син Віри Роїк. Він проживає в Криму, тому особисто не зміг побувати на відкритті.

Віра Роїк народилася 25 квітня 1911 року в Лубнах.

ВІШАНУВАЛИ ЗЕМЛЯЧКУ

Змалечку захоплювалася вишиванням. Після закінчення гімназії жінка працювала в Лубенській артілі вишивальниць. У роки Другої світової війни Віра Роїк контузило і два роки вона була прикута до ліжка. У неї майже перестала діяти права рука, основна для вишивальниці. Її знадобилося кілька років, щоб навчити ліву вправно володіти голкою. За порадою лікарів на початку 1950-х років Віра Роїк переїхала до Криму. Майстриня оволоділа 300 видами вишивальної техніки. Художниця любила Полтавщину і періодично відвідувала з виставками своїх улюблені міста: Полтаву, Гадяч, Диканьку, Кобеляки, Лубни. Віра Роїк організувала понад 140 персональних

виставок своїх творів «Український рушничок» в усіх обласних центрах країни та в Росії, Німеччині, Болгарії, Польщі, Туреччині. Також вона брала участь у 287 загальніх художніх виставках в СРСР, Україні й за кордоном, у тому числі в Бельгії, Франції, Угорщині, Італії, Монголії, США, Хорватії.

Віра Сергіївна відійшла у вічність 3 жовтня 2010 року, на 100-му році життя.

Віра Роїк — Герой України, нагороджена орденом Княгині Ольги, Заслужений майстер народної творчості України, Заслужений художник Криму, лауреат Державної премії Автономної Республіки Крим і премії імені Володимира Короленка, нагороджена Міжнародним орденом Миколи Чудотворця I ступеня «За примноження добра на землі».

Олександр ДІДЕНКО
«ЕХО»

Надія РИНДИЧ

ПАМ'ЯТВІРИРОЙ

БОЖА СИЛА ВИШИВАНОК

Такої сили дав Бог вишиванкам, що й досі носять творчих рук тепло. В них свіжий подих весняного ранку, в них сонця світоч, ширість та добро. Минає час! Та сяють вишиванки, під променями сонця палахтять... Безцінна праця Божого таланту — Крізь вічність у майбутнє проростати! Щоб хвилювати, мов пшеничне поле, щоб радість відгукнулася в душі... Ці вишиванки — як жіноча доля, Як гарно заримовані вірші...

ВИСТАВКА ВІРИ РОЇК

З народного напившись джерела, Я маю силу, щоб відкрити душу, Бо виставка натхнено була, І я віршами говорити мушу... Перед очима — вишиванок рай, Майстриня в ту святиню душу вклала, В ім'я краси вона свій рідний край На полотні з любов'ю вишивала... ...Це було свято серця та душі На виставці майстрині Віри Роїк, Де український вишитий рушник, Лежить минуле стежкою вузькою. Цілує сонце рушники крізь вікна, Співає вітерець ім пісню — шану. Ніколи в світі ця краса не зникне — Цілюща сила диво-вишиванок!

ВОЛОДИМИР КОЗЮК — ВЛАСНИК НАЙБІЛЬШОЇ ПРИВАТНОЇ КОЛЕКЦІЇ СТАРОВИННИХ СВІТЛІНЬ ЛЮДЕЙ У ВИШИВАНКАХ

Вінничанин, народний художник України Володимир Козюк, власник найбільшої приватної колекції світлин людей у вишиванках, сфотографованих до 1924 року. Загальна кількість фотографій — 200. «Найстаріший» із них — близько 120 років. Національний рекорд нещодавно було зафіксовано у Кнізі рекордів України. Чим цікава колекція, яку поки що можна побачити лише у Вінницькому обласному художньому музеї, розповів «Укрінформу» її автор.

— Володимире, з чого розпочалася твоя колекція світлин людей у вишиванках?

— З екскурсії (усміхається, — авт.). Прогулювався у Києві Шулявкою, це було на початку становлення незалежності України, у 1992 році. «Заблукав» у Пушкінський парк — це відоме місце збору колекціонерів. Там уперше й побачив дореволюційні фотографії людей в українському вбранні. Для мене це було справжнє диво — тематичні добірки світлин, ще й у такій кількості! Сподобалось роздивлятися кожну деталь, "розбирати" зображення у подробицях: на світлині все автентичне тому часу — і спідниця, і намисто, і сорочка, і хустка. Я деякі речі навіть у книжках не бачив. А тут — відкрив альбом і "зачепився".

— Що саме викликало твою колекціонерську цікавість?

— Звісно, документальні фото. Мої 200 фото людей у вишиванках, національних костюмах цікаві тим, що вони існують, фактично, лише в одному екземплярі. Листівка — інша справа, це вже тираж — їх може зберегтися декілька, якщо ми говоримо про початок 20-го століття. Світлинам уже по 100 і більше років, і вони є свідками цікавої інформації з історії, побуту, національної моди, традицій тих часів. Вони демонструють, як жили українці того часу.

— Колекція дуже добре збережена, foto практично не ушкоджені часом. Є якісні особливості зберігання для цих раритетів?

— Кожна світлина дбайливо запакована у пластиковий конверт і зафікована у пластиковому альбомі. Тобто, загерметизована, як консервація. Ось і всі таємниці схоронності foto.

— Чи можна відрізнити за foto, за одягом регіони України?

— На листівках — навіть не експертам все зрозуміло — є підписи. А на foto я, насамперед, звертаю увагу на стрій (одяг).

Кожен регіон мав свій "характер" і, фактично, жіночка з Покуття дуже відрізняється від жіночок з Полтавщини. За її місцем "промовляє" головний убір, спідниця або плахта, прикраси.

Береш foto у руки і можеш чітко визначити — це Буковина, а це — Поділля. Наприклад, жіночий поліський стрій вирізняється декоруванням тканини, бо вишивка не була поширенна на Поліссі. Здебільшого, сорочки прикраша-

ли червоним тканим орнаментом. На Поділлі, навпаки, здавна шанували мистецтво вишивки — у цьому етнографічному регіоні майстри покривали вишивкою рукав сорочки від плеча до зап'ястя. Ще й вишивали комір і манишку, низ сорочки — смугами. А от на foto 30-х років ХХ століття вже Вінниччину від Київщини не відрізниш — радянськіна поступово "вичавлювали" народні традиції з моди.

— Можна сказати, що у твоїй колекції — історія національної моди українців певного періоду. За твоїми спостереженнями, у якому регіоні тоді жило більше "модників" — на світлинах більше подолян чи київян?

— Звісно, що найбільш ранні — 1890 роки — це київські фотографії. Дозволити собі мати власну світлину могли тоді лише багаті люди. І вони, здебільшого, жили у Києві. Одяг на foto вражає тогочасною розкішшю, багатством прикрас на жінках.

— Як оцінила етнографію твою колекцію?

— Захоплюються! І не лише етнографи, а й дизайнери одягу (усміхається, — авт.). Із головною метою моїх колекцій — популяризувати українську культуру, знайомити із нею якнайширший загал...

Наталя ЖУРБЕНКО

(Детальніше — за посиланням: <http://www.ukrinform.ua/1995020-volodimir-kozuk-narodnj-hudoznik.html>)

ВИШИВАНКОВИЙ ФЕСТИВАЛЬ В ОДЕСІ ОТРИМАВ ОДРАЗУ ДВІ МІЖНАРОДНІ ВІДЗНАКИ

Він удостоєний двох перших міжнародних премій на конкурсі «Ukrainian Event Awards». Одеський фест визнано кращим у номінаціях — масовий і регіональний захід. Про це на своїй сторінці в Facebook написала глава оргкомітету Наталія Мажарова. За її словами, в цих номінаціях були справжні монстри івентів: фестиваль «Львівського», «Соса-Cola Xmas 2015», етно-культурний проект «Folk Ukraine», «Традиційні Тинди-Ринди» й інші.

«Ukrainian Event Awards» — це щорічний незалежний галузевий event-конкурс. На ньому оцінюють творчі досягнення і професійний рівень організаторів спеціальних заходів, також відзначають і знакові події року міжнародного і національного масштабу.

У минулому році одеський Вишиванковий фестиваль вперше був удостоєний премії цього престижного конкурсу. Фактично цим, усупереч брехливій кремлівській пропаганді, яка твердить, що Одеса — російське місто, офіційно визнано його українськістю. А вишиванки одесити дуже люблять. У них вони вже кілька разів проводили мегамарші центральними вулицями міста, стають у вишиванковий ланцюг на знаменитих Потьомкінських сходах. Торік у такий ланцюга стала 3155 людей. Тоді він простягнувся від пам'ятника Дюку, сходами, далі обігнув всю площу біля морвокзалу і повернувся назад.

Нинішнього року 21 травня в Одесі відбудеться вже восьмий фестиваль — Мегамарш у вишиванках. Організатори впевнені, що за кількістю учасників торішній рекорд буде перевершено.

Сергей ГОРІЦВІТ

Боїсіда (під таким псевдонімом являється світу поетеса) народилася 3 липня 1987 року на Рівненщині. Дитинство провела на Хмельниччині у мальовничому містечку Славута. А як відомо, маленькі населені пункти «загартовують» сильніше мегаполісів. З дитинства мріяла позувати для фотокамер, читати книги, пити каву і... заробляти шалені гроші.

У 2010-му році переїхала до столиці. Працювала продавцем, баристою, копірайтером, роздавала листівки на вулиці, допомагала у юридичній компанії. А коли «просунулась» по кар'єрній шаблоні – зробилась амбітним тележурналістом. Вміють же мрійники «приживатися» у столиці!

Поки те і се – встигла зайняти друге місце на Міжнародному поетичному конкурсі «Чатує в Столітті Чернеча гора», опублікувати свої твори на порталі «Dotik словом», у часописах «Pertus.in», «Склінка часу», «Textover», «Phoenix», написати збірник фентезі–оповідань «Звівини святих русалок».

Зараз мріє жити на березі моря, писати книги й поїти своїх шанувальників кавою. Що не кажеть, а люди не змінюються...

* * *

А раптом я більше на світі
не з'явлюсь?
Розправлю долоні –
ввіду в землетрус.
А ти проживеш
сто законних життів...
На тілі носитимеш мідь із щітів,
І серце загрубне, немовби горіх,
Від давніх І нових
первородних гріхів.
Солоними зробляться ріки,
джерела...
Знайдеться жониця огорядна
й дебела.
Народить тобі сто зрадливих
дітей.
Племена напоїть з розлогих
грудей.
І будуть нащадки в тобі,
мов атоми.
І будеш плюватись
пекучими астмами...
Вустами съорбнеш
варенуху і цинк,
Проклюнеться з хрестика
злий гіант.
Ходитимеш голий, неначе Адам.
Одягнешся в темряву та фіміам.
І тільки коханки
з обличчям кулонів
Жадатимуть ласки твоєї і крові.
А я розридаюсь у світлі багать,
Дивитимусь з неба на вас,
мов двіннят.
І стану сестрою святенній Марії...
Заплаче планета
слозами тварини,
Розспілються зорі, неначе м'ячи.
Я дух, що згубив від оселі ключі.

* * *

Добре, ой добре, не спати вночі.
Мріяти й пити компот з аличі.
Пахне покуття
стеблом помідорів,
Стелю підперли фантоми із молі.
Плачу щоночі
від людяних фільмів.
Дивне натхнення,
дивніш божевілля...
Схожий цей запал
на сплав міражів,
Вчусь і мужню
від власних віршів.
Родиться сонце
із надер подушки.
Лізути у вікна посохлі галузки...
Світло – бухана,
хоч виріж м'якиш.
Мулом розв'ється
затхлість горищ.
Обрій крокує в оновленій масти...
Радісно жити,
вдихати – катарсис.
Ранок стрічати,
як Ніку, із кубком.
В небо пускати
повітряні кульки...
Полудень близько,
світило в зеніті.
Промінь розплавиться
в порохах миті.
Транспорт гуде,
цей гармидер – джамп–блюз.
Спати не хочу, тому і не сплю...
Тіло обм'якло, хоч ріж на книші...
В стінах свобода,
мій фатум – вірші...
Вечір розспиле
теміння–цукати...
Творчість, як сон...
Я ненавиджу спати.

* * *

Подивиться люстро на тебе
з віталальні –
Це скельце розумне...
Пройдеться годинник старий
по спіралі...
Мов стукають зуби.
Картини в гіпнозі,
для них ти відьма...
Гардини пожовкі
за стан обнімуть.
Вночі заридаєш, п'ючи глінтвейн,

І стане комора рідніше людей...
А може колись відйдеш
передчасно –
Не лишиться в домі дітей і книг –
Оживши душою
в горшках троянді...
Заплідниш ногами
червоний поріг...
Сталеві ворота зростуться
зі стелею,
І зробляться стелою...
Зійдуть із полиці
Тристан та Айвенго...
Цей замок, неначе твое
альтер его,
Ввібрає всі дивацтва,
німоту і крик.
У замку живуть домовик та кіт...
* * *

Скажи, яке хотів би ти добро:
Вінок лавровий і винний сироп,
Видіння правдиві від карт Таро,
Чи замість серця земне ядро?

«ВЧУСЬ І МУЖНІЮ ВІД ВЛАСНИХ ВІРШІВ...»

Boisida
PHOTOGRAPHER
VK.COM/DIANA_BOVER

Пригоршню в дар чужого сімені,
Цілунками рубці по воло–тімені...
Вернути в змозі хмільні думки.
Потраплю гордо
в сильце–пастки,
Зробитись можу навік печерно
І встrelити жар–птицю
на вечерю.
Прорвати в силах пологі греблі.
Із місяця зробити собі гребінь.
Хлюпкою кров'ю залити цебро.
А хочеш назад своє ребро?
Туманні вирла
з тремкими віями...
Я можу спокусити навіть змія.
Для мене стань
повелителем світу.
І зможу свято цей світ полюбити.

* * *

Мізинцями й гудзем
навік обнялись,
Проники під шкіру все глибше.
Навколо каміння, провалля і ліс,
Вітряська із праштурів Ніцше...
Мовчанням говорим,
словами про запас,
В очах зорепад, мовби спазм.
І кожне тремтіння –
залиоднений постріл –
Зламається простір від мlostі...
Ти – брат, прародитель,
патріцій!
Багато жінок
у розгубленій жінці...
А скільки торкання
розспілиться просом?
Десь є в Атлантиді наш острів...
Життя пропливе через нас,
ми – в долонях...
Зростемось з тобою
в чутливі нейрони,
Вертаймося в лоно...
Вертаймося в лоно...

* * *

Птахи і риби вже стали
до шлюбу.
Прoso цілується з росами в губи...
Ловлять верби купальниць
на вудки,
Давні жетони, немов незабудки.
Агрус наповнить димами плоди.
Бігти із дому захочеш: Куди?
В річку лелеки
проллють синю кров.
Зорі й болиголов...
Дятли зодягнуть зі стріхи
намисто.
Літо у грудях відречеться
від міста.
* * *

Колись ми з тобою з'явились
на Місяці...

Вовками скавчали
й на Землю дивились.
Вогонь висікали
із залежнів крейд.
Жили у землянці,
rostili kurej.
Вдягались в каміння
тваринні кістки.
Складали про Місяць
лиш добре казки.
Молились до неба
тремтінням хребців.
Тримали спорангій
в гарячій руці...
Із лійки метан наливали
у кратери,
За межі луни запливали
на катерах.
Ввижались нам вдалечі
тіні–плюпітри.
Носили на грудях іконки
Юпітера...
Ступали ногами, неначе літали...
Свої аромати, мов кисень,
вдихали.
Ковтали хмарини і пил
із шляхів...

* * *

Ми вірили в Дух,
а не в псевдогобів.
Гадали, що в тілі по тисячі душ.
Купалися в небі, бували довкруж.
Зганяли прибульців
у довгі отари.
Дітей не родили
ї самі не вмирали.
Не спали, де–факто
нам снилися сни...
І знали, що в світі з тобою одні...
І тільки торкнулись
ногами землі –
Як стали людьми...
Ми стали людьми.
* * *

Вікна вночі пожовтіли,
мов листя.
Temrjava зліпити провулки
у гнізда.
Вирій умився святою водою.
Ринви ридають слозами алоє.
Я запиваю дощами робусту,
Впала із шії заброхана хустка...
Місто у зливах, неначе у клярі,
Дивиться Бог
крізь дощі–окуляри.
Кожен поріг розстеливсь,
мов софа.
В сквері нічному знітилась сова.
Вулиці в північ спокійні, відверті...
Вимерли двері,
з них виросли кедри.
Дихаю в смак без очікувань,
сенсів,

Щастя людське не в блаженстві.
Мокрий павітер,
немов водевіль...
Певно існує життя після смерті –
Одвічне життя із дошів.
* * *

Вмію тебе без долонь одягати.
Хтось нас навчив
поцілунки ковтати.
Пальці кохаю, щетину
і зморшки,
Сонне сопіння й піжаму
з волошками.
Нас загорну в трикотаж,
простирадла,
Вголос читатиму міф
про Синдбада.
Ми на горищі, неначе у трюмі.
Наші обійми з свавільної гуми.
Голосно чаю, сміюся і читаю...
Космос створив нас з тобою
до чаю.

* * *

Стань вірним мені,
не дивись на людей...
Повітрям не дихай,
зречися тіней...
Забудь про родину
і стань сиротою.
Хлібину не жуй,
не живися водою.
Позбудься рутини,
що чеше гірш бліх.
Людей не торкайся,
бо ти не батіг...
Не руш по землі,
по воді і по горах.
Послухай мій шепті,
мовчатимем хором.
Обчисли мій дух,
порахуй мої кроки.
Бесідуй із лоном,
неначе з пророком.
В мені оселись,
розчини свою душу.
В обійми вдягнися,
неначе у мушлю.
За обрій не глянь,
лиш дивися під ноги.
У мене повір,
від хрестися від Бога...
Книжок не читай,
і не грійся теплом.
Про вічність забудь,
поклянися чолом.
Забудь про нащадків,
політику, владу...
Лиш мить не хоати –
смертельна то зрада.
У снах будь зі мною,
в нірвані та комі,
сенсів,

* * *

Ця дивна осінь, осінь...
Прокислі вулиці,
дерева – вулики,
Кленові осі...
І жалити вітер
Волосся.
Для чого час каміння лущить
І ліпить глину?
Крізь павутину хмарини,
Мов гриби...
Мені б торкнутися губів,
Як Біблії
Зізнатись на латині –
Аби не зрозумів –
Про нас,
Про холод,
Про безсилля...
Листевалище, склад,
Вітроград...
Жовтий квадрат...
Що з серцем діяти?
Хоч викинь в листопад.

* * *
Ти дихаєш вітром,
розмитим у числах.
Мені не дозволив –
вдихала торік...

Ти щедрим буваєш
у міті безчинства.
По снігові ходиш,
жуєш базилік...

Ти добрий і злий
з усіма, окрім мене.
Квіток не даруєш,
лиш б'єш по руках.

І мовиш недбало,
смієшся гіенно.

Я – жінка сварлива.

Ти – світлий монах.

Косицю мою відкідаєш,
мов лантух.

І кажеш, лоскочуть мої молитви.

І кожна тарілка розбита і латка,

Як рана на чисті жіночі літки.

Смарагди мої повиймав із тіари.

Не вийняв лишень

із зелених очей.

Не деспот, не зрадник,

і навіть не скнара.

Ридати не дав, залишаючи щем.

Подивишся з нетрів

надбр'ям зухвалим.

Полічиш сукенки,

п'ючи арманьян.

У Воланда вкрав мене

просто із балу

І цим дорікаєш в мовчанні

і в снах.

Поплакати в книгу і мріяти стиха.

І вірші писати на рідній стіні...

Ти кажеш «минеться»

ти кажеш «дрібниці»

«бо просто у жінки... ці дні...»

* * *

Родимка з шії пророста, як гриб.

Вилиці, майка, плеєр, німб.

Крапелька клею, стіл, статуетка.

Голос з тунелів, в кімнаті спека.

Тихо мовиш, безсилля – грип:

«Тут не прибрано, все сусід...»

Мріють фіранки

про запах дібров.

Крихти кексу в джинсах Star Raw.

Тюбик ввібрає смоли, фенхель.

Марить постер еро Мейхер.

Постіль зім'ята. Бильця дивану

Вбік розступилися – ти Мойсей?

</

(Продовження.
Поч. у № 14-19)

Зависла важка тягуча пауза. Комікар, вже й сам не радий був, що наважився спитати про таке, що, як на те виходило, він і сам мав би добрі знання.

— Товарищ Пашевич — член ЦК ВКП(б), особо уполномочений по контролю за НЭП. — докірливим тоном проговорив худорлявий, якого сірий френч іменував Рікінім. — Надо бы знать, товарищ!

— Запамятовал... — зніаково пробурмотів комікар. — Теперича уж не забуду...

— Вот-вот, і с пам'ятью у тебе не всі ладно, — скривився «член ЦК». Ой, надо, надо буде порекомендовать товарищам из ГПУ прощупать здешніе кадри, а то они тут, как князьки удельные, воротят, что хотят, и никто, понимаешь, им не указ! А пока что, раз уж такое дело, получи-ка назад свой мандат и, как говорилось в старые времена, Боже тебя упаси шутить со мной! Иди-ка ты в каюту и чтоб ноги твоей не то что на берегу — на палубе не было! Эвон, разит от тебя — трезвый стоя рядом захмелел!

Комікар хотів було щось сказати, чи пояснити, та той лише рукою махнув.

— Марш, марш!

Дибаючи, мов побитий пес до сходні, комікар ще міг бачити, як грізний «член ЦК» передавав Миколі якісь папери, як від'їхала остання вантажівка з сіллю, як гомонячи щось нерозбірливе, чекали чогось на березі вантажники — чи то татари, а чи греки. Важко зіткнувшись, він зійшов вниз, приліг на Миколину койку і пролежав, а чи проспав там мало не цілий день. Не збудив його ані різкий гаркавий голос Аїнеаса Папаріді, який, перебуваючи на той час в Константинополі, особисто з'явився на борт «Міті», аби привітатися з дядьком Іваном, ні тут-ні по сходні, коли за пару годин ті ж самі вантажники заходилися заповнювати трюм «Міті» тепер вже мішками з зерном, які тямовитий Папаріді дав розпорядження закупити й доставити до нашого причалу, щойно дівавшись про наші біди.

В сутінках ми знялися зі швартових і невеличкий чорно-блій пароплавчик, над яким тріпотло червоне полотнище з білим півмісяцем та зіркою, потягнув нас проти сильної босфорської течії.

Ні до, ні після того не доводилось мені бачити, щоб людина могла так разоче перемінитися за такий короткий час. Де й поділися надмірна комісарова самовпевненість, неприховані нотки зверхності в його голосі! Найбільше ж нас вразило те, що ні за вечерею, ні за сіданком наступного дня він навіть не глянув на сулію з чистим, мов слоза, качак ічкі — турецьким самогоном.

Нас з Миколою такий поворот справ дещо збентежив. З одного боку, тверезому більше віри. З іншого ж, — мало до чого можна додуматись за три доби в морі на тверезу голову! Зрештою, весь наш план було вибудовано на тій комісарській слабкості. За сіданком Микола спробував було розпити з ним мирову, але той, по-при те, що очевидно зрадів примиренню, від чарки на відріз відмовився. Воно, може, Миколі врешті-решт і

вдалося б підпіти його, але тут на виручку комісару прийшов дядько Іван. Його поміч була простою і радикальною. Попросивши Миколу трохи посторонитися, він взяв суплю за довгу шию і наступної миті, вилетівши через розчинені дверцята, нещасна посудина м'яко плюснувші, назавжди щезла за бортом.

Надвечір третього дня, по виходу в Караденіз*, на північному сході засині-заміряли, схожі на далекі хмарі, зариси Кримських гір, а вже після обіду наступного дня, дядько Іван скомандував своє «фунда сидоро»*, що вінчало завершення кожного нашого плавання, і «Міті» став на якір на своєму звичайному місці — навпроти дядьковавного двору.

— Поплічників, наказав: — Взять их!

Дядько Іван повільно розправив плечі. На його обличчі, проте, не можна було прочитати жодних емоцій. Микола теж виглядав спокійним. Війшов з човна, він витягнув зі шкарми* важке весло з грубеньким, окутим свинцем вальцем* і мовчки чекав, що буде далі. До нього рушило одразу двое. Один спробував було взятись за весло.

— Руки! — тихо, але значуще проговорив Микола. — Руки прибери!

— Ну, ну! Не балуй! — відсахнувся той, сягаючи рукою до пояса. Справа оберталася на кепсько. Я бачив що план — мій план — летить шкереберть, що ось зараз через мою самовпевненість

кайне зиркай, а начну я с того, що вищури тебе, вместе с твоєю сопливою комсою с ентої самой деревеньки. Буде народ обжирати да сивуху упиваться!

Чорноволосий Козлов вражено закліпав очима. — Да, ты же сам давеча так заливал зенки, что...

— А ты забудь об ентом, Козлов, — порадив комісар.

— Было и прошло. А заливал потому, что тошно мне было всю енту несправедливость жестокую наблюдать. Выхода я не видел, а вот послушал товарища Пашевича и сразу просветление в голове образовалось. Верішь, Козлов, — жить хочется. Нич-чё, мы теперь утрём сапатку тем, кто над мужиком насильничает, тем, кто народ трудовой в гроб вогнати норовит!

— добудем, — скривився Козлов. — А этих все же отпускаешь?

— Отпускаю, отпускаю! — осміхнувся комісар. — Всё никак не повершиш! Дай-ка, лучше твоєй ядовитої махорочки да зайдись телегой.

Провівши очима чонівіїв, комісар скрутів цигарку, припалив її і зиркнув на прикордонців, що спонтанно споглядали небачене дійство. — Ну, а ви, архангелы, чё замерили?

— Нам, товарищ уполномоченный, приход отметить надобно бы, ступив наперед старший наряду, поплескавши по шкіряні сумці, що висила при поясі.

— О, а я, як на гріх, папери на борту лишиш! — хапнувся по кишенях дядько Іван. — Чекайте, зараз кого з хлопців пошило...

— В мене по спині мимоволі вийнуло холодком: «Які папери, якщо ми брали відхід на Севастополь, а в паперах може стояти лише запис Константинопольської митниці?»

Пальці старшого нетерпляче затаранили по сумці. — Что ж это ты, Прокопович, всегда такой аккуратист, а тут вдруг...

— Та, самі ж бачите, яку тут музика, махнув рукою старий. — Зара, ми швидко...

— Да, нет уж, Прокопович. — скривився старший наряду. — Недосуг нам ждать. И так мы задержались тут. Завтра отметим. — Він кивнув напарникові, вставив ногу в стремено і, забравшись в сідло, торкнув коня підборами. — Бывайте!

— Бувайте, хлопці. — відказав дядько Іван, проводжуючи вершників поглядом.

Знуджені довгим стоянням, гніді дончаки одразу пішли риссю, а вибралися на дорогу помчали учвал.

— Ну, прощевайте! Пойду и я, — мовив комісар. Затоптав недопалок, коротко кивнув і пішов через пустир до двору.

«От і все. Кінець,» подумав я, витираючи об штани спіні долоні. «Хай там як, а вийшло по-моему. Прощарай дурний комісаре!»

Я дивився, як він віддаляється і раптом відчув, що мені... шкода його. Звідки взялося те відчуття, що його викликало — чи то заширокана кожанка, що галайдалася на його худих плечах, як чужа свита на старцеві, чи його похнюплена голова — не знаю. А проте ж діткливе відчуття не миналось, муляло в грудях, мов причепливий реп'ях.

Від двору поспішала тітка Марія, а з нею і маті з Тетянкою. Весь цей час воїн терпляче чекали, бо дядько Іван не любив сентиментів на очах у сторонніх. На лавці під дядьковим двором сиділо кілька дядьків, поміж яких я помітив і Мікиту Григоровича, прикажчика соляників.

Микола стиха штурхнув мене у бік. — А гляди ж — вийшло!

Я здигнув плечима: «Ато!», але промовчав.

— А, что, тату, — повернувся Микола да батька, — матери поки що...

— Що? — дядько Іван все ще дивився услід комісару. — А, так, так... Для цього потрібен час. Встигнемо ще «попадувати»... Хай йому біс!

— Щось не так, тату?

— Та не так, не так, дідькові тому ковінька! — лайнувся дядько Іван. — Підставили ми хлопця. Сплетуть йому лапті, невже ж не розуміш?

Наспілі жінки. Маті, Тетянка пригорнулись до мене, притиснулися міцно-міцно.

Пам'ятаю, що більш за все боявся, що почнуть цілувати на очах у всіх — підліткові уявлення про сором такі смішні... Поряд припала до Миколиних грудей тітка Марія, а очі — на чоловікові.

— Зажди, Марусю, я зараз.

Все ще не відриваючи погляду від комісара, дядько Іван ступнув вперед і гукнув так, як от бувало під час штурму, аж скинулися пси у найближчих дворах, забрехали стриважено.

— А, чекай-но, хлопче!

Комісар, що вийшов вже було на вулицю, озирнувся, повагавшися якусь мить і повертнув назустріч дядьку Івану, що крокував до нього своєю розмашистою ходою. Не знаю, що підштовхнуло мене тоді, може почуття пропини, але я випрувався з маминіх обіймів, наздогнав старого і пішов поряд. Дядько кинув на мене оком, але нічого не сказав.

Ми зійшлися якраз посередині порослого пожухлою кукою травицю, полоном та кущами шипшини пустирю, що нешироюко смугою лежав між селом і берегом моря.

— Что за беда? — спитав комісар, сторожко дивлячись з-під козирка свого червоно-зоряного кашкета.

— Богу дяка, поки що ніякої біди нема, промовив, відкашлявшись дядько Іван.

— Ale може статися.

— Ну, не томи, батя, — хрұснув зірваною сухою галузкою комісар, — говори, що там єшо? С погранцями нелади?

— До чого тут твої погранці, — буркнув дядько Іван. — З тобою нелади.

— Со мной? — криво усміхнувся комісар. Енто как же?

— А так, що дурний і сліпий ти, мов дводенне цуценя! — руноув дядько Іван.

Посмішка сповзла з комісарових вуст.

— Вона как... — промовив глухо, ховаючи за холодним тоном нотки ображеної гідності. — Енто потому, що отпустил вас с миром? Не сдал Козлову с его архарами, так понимати?

— Не те, не те! — з досадою заперечив дядько Іван. — Дурний, бо преш на рожен. Кажуть, ви й Перекоп так само штурмували — чи ж дивно, що стільки люді похвалили!

— Вот только не надо про Перекоп! — зціпив зуби комісар. — Есть что сказать — говори. Нечая воду в ступе толочь!

— Чи є в мене що сказати?

— насуївся дядько Іван. — А певно ж, що є. От, тільки не знаю, як тобі те сказати. — Він помовчав збираючись з думками, зняв картуз, проповів широкою долонею по рідкому сивому волоссу. — Ти сам подумай, — провадив далі

— а ну, я отої твій Пашевич ще не віддав відповідних розпоряджень Мішкіну, чи як там його? Закрутися чоловік, затуркався, не встиг,

— врешті... Чи ж мало в нього інших справ? Та й потім, ти його посвідчення бачив? Може, він таке собі нішо? Чи ж мало їх, отих, що на словах бога за бороду тримають, а насправді — тиху! Що тоді? Кого тоді візьме Мішкін за м'яке місце, як гадаєш?

— (Закінчення на 15-й стор.)

Валентин Бут

СЕНТИМЕНТАЛЬНА ОДІСЕЯ

На березі нас чекали. Доки ми приводили фелюгу до ладу, там, окрім звичайного наряду прикордонців, з'явились ще четверо. Чекали мовчаки, зосереджені. Так впевнений в собі кіт чекає, доки рокована миша опиниться в засяぐу його кітів.

— Стой! — раптом скинувся, начі зі сну комісар. — Не трогай!

— То есть, как так не трогать? — розгубився чорноволосий. — А как же приказ товарища Мишкина?

— Да, вот так! — руноув комісар. — А товарищ Мишкин пущай ідёт в ж... со своими воюючими приказами!

— Ты чё это, товарищ Петушков, белены обьелся? Да, ведь товарищ Мишкин свой приказ на основании решењия райкома из

— Вон оно, что! — усміхнувся комісар. — Мою шкуру спасаешь? О своєй лучше подумай. Мне-то нечего терять, а у тебя семья. Тебе должно быть страшно, не мне. А Пашевич... Это ты верно заметил, не видя я его манда. Может, конечно, никакой он и не Пашевич, но каков орёл! И ведь все верно сказал! Мысль-то, отец, у него правильная. Не должна партия уничтожать свой народ, неправильно енто. Перегибы енто на местах, говорю я тебе! Ну, посуди сам, не с пьяню же вшивої, не с теми ж, кто от работы, как чёрт от ладана бегает, нам коммунизм строить? Я, ведь, и сам из села. И хозяйство у нас большое было — отец крепко на ногах стоял. И хоть кровушка я ему попил немало на ідейной почве, всё ж, по здравому размышлению, без таких как он захиреет Рассея. Вот и выходит, что злодейство енто, трудового справного мужика обират. Когда-то ёщё колхозы на ноги встанут, покажут себя, а он веками Русьматушку кормил. Так, что, не боись, отец — правда, она отстоит себя! Не один же я так думаю. В партии есть головы и посветелей. Разберёмся, что к чему и кого к ногтям братъ. А Мишкин... Руки у него коротки до меня, батя. Енто он сейчас Мишкин, а до того, коли хочешь знать, он кашеваром в моей роте служил. Так-то вот!

— Ох, дивись, хлопче, дивись... — похитав головою дядько Іван. — Маленькі людці, вони наймистивіші. Завтра я знову назад піду. Місце є, і хліба шмат знайдеться. Йшов би з нами, поберіг біз свою голову...

— По морю до Симферополя, али прям до Москви? — заскалив око комісар. — Енто во сколько ж днёв обойдётся, ежель вокруг всех мысов-то? Нет, уж я лучше голову на плаху положу, чем ёщё раз в вашу тамбучу полезу! Мне на телеге сподручней. И не говори мне больше ничего! — застір, помітивши, що дядько Іван хоче щось додати. — У каждого своя дорога, отец. Давай-ка лучше попрощаємся — простим, значицца, все обиды — «вольныя и невольныя», как говорив наш деревенский поп. Не серчайте, коли что не так было. Время нынче такое — лютое. И мы, подстать ему, как озлобленные псы. Но иначе, наверное, и нельзя: «Мировую революцию в белых перчатках не делают» — сам Ленин сказал, во! Будь же здоров, отец, и ты, Гришана, прошевай! Не поминайте лихом Никитку Петушкива. — Він простягнув свою худу, забризкану ластовинням руку, і ми потисли її, спершу дядько Іван, потім я.

— Хай Бог береже, — зітхнув дядько Іван. — А все ж, не їхав би ти в той Сімферополь. Біда тебе там жде...

— Я сам беда! — усміхнувся комісар. Провів рукавом кожанки по обличчю, немов стираючи посмішку, махнув рукою і, не озираючись, пішов до підводи, що вже чекала на нього oddalik. Більше ми його не бачили. Про його долю можна лише гадати. Навряд чи вона дуже відрізнялася від доль мільйонів, яких він широ сподівався єщасливити.

Перемовившись з сусідами, дядько Іван наказав нам близче до заходу сонця перевести «Митю», пришвар-

тувавши його до причалу. Вивантажували хліб швидко, без галасу. Забравши кожен свою частку, дядьки вивезли й десятину, обіцяну соляникам. Коли дядьки поїхали, Микита Григорович передав дядьку Івану гроші за хліб, а ще неширокий, видовжений блідо-блакитний папірець — банківський чек на чималу суму від свого хазяїна, і потім довго тряс його руку, розсилаючи слова вдячності.

Тої ж ночі ми завантажили на борт весь нехитрий скарб дядькоїванової сім'ї, мої та Тетянчині пожитки і втекли від невідворотно грядущого більшовицького раю. Матінка відмовилася податися з нами.

— Хто ж зустріне батька, коли той повернеться? — говорила вона, наче виправдовуючись. — Ні, ні, я спершу дочекаюсь його, а вже потім, якось...

Отримуючи її благословення, хіба думали Тетянка з Миколою, хіба думав я, що дехто з нас розлучається з нею назавжди, що оте «якось» не зреалізується попри всі наші зусилля? Тетянка зі свого приданого прихопила лише невеличку дорожню скриню. Обвінчалися вони з Миколою в Піреї, де ми, зрештою, оселилися. Там же, на протилежному боці лиману, на кладовищі Драпетзону, знайшли свій останній земний притулок мій добрий хрещений та тітка Марія. Це було нездовго перед війною. Спершу помер дядько Іван, за ним, за два місяці, не стало тітки Марії.

З початком війни ми з Миколою вступили до війська. Спершу все складалося добре і в Епірі ми завдали добрячого чосу макаронникам Муссоліні, але потім їм на виручку прийшли німці. Гречська армія не мала жодних шансів встояти проти панцерного кулака їх танкових діїв. Двадцять сьомого квітня сорок первого року впали Афіни. Захищаючи їх, загинув Микола. Це було тяжкою втратою для мене і ще тяжкою для Тетянки.

Після капітуляції грецької армії, я приєднався до руху Опору, воював в загонах грецьких повстанців ЕОЕА* полковника Зерваса, але коли той, не поладивши з ЕЛАС*, замірився було з залишкоми, я перешов до ЕЛАС і воявав з ними вже до самого визволення.

Після війни я діякий час рибалив на Миколиному сейнері, придбаному, до слова, за ті самі щедрі преміальні від хазяїна «Русской Солі», — допомагав Тетяні підтримати сімейну справу.

Переживши воєнну недоблю, люди поспішали знову зажити вигод мирного, сиого життя, тож попит на рибу був стабільно високим. Прибутки були чималі і дедалі зростали. За рік ми зможли прибрати ще два, хай і не нові, але міцні сейнери і викупити контрольний пакет акцій невеликого консервного заводика. Здавалось би, все йшло якнайкраще, але згадки про давно покинуту батьківщину, про долю матері і батька не давали спокою, відбирали по ночах сон. Чи ж варто дивуватися, що одного сонячного весняного ранку 1947 року, зігнорувавши застереження друзів і протести Тетяні, я найнявся простим матросом на іржавий рудовіз, що прямував до Одеси, поставивши умовою, що там мій контракт закін-

чується. То була помилка. Дух свободи, що п'янив тоді Європу, віра в великі переміни і моя власна ностальгія зле пожартували наді мною. В той самий день, як я зійшов на берег в порту Одеса, мене заарештували, а наступного ранку, я вже сидів на неструганих дошках розхлябаного пульманівського вагона з двома загратованими віконцями під самим дахом, що діловито день і ніч виступував по рейках свою звичну мелодію, котячись все далі і далі на схід. Нікого не хвілювало те, що формально я був громадянином Греції, ніхто не напружувався на данням доказів моєї шпигунської діяльності, та й жодного суду, власне, не було. Отак просто, по-домашньому, я влився в велику сім'ю підопічних ГУЛАГУ*.

Побачити рідні краї довелося лише сім років по тому, після смерті «вождя, вчителя і батька всіх колгоспників». Доля зміlostивилася наді мною і я зашав живими і мою матусю й батька, якого вона таки дочекалася наприкінці ще тої ж осені. Вони не могли повірити своєму щастю і проліти при зустрічі море сліз. Каось, корчуючи тайгу, напівживий з голоду й виснаження, я не раз картав себе за свій нерозважний вчинок, за те, що сам, по своїй волі, спустився в те пекло. Але ж, їй Богу, заради тих старечих сліз радості варто було пройти на відії крізь нього.

Бог дав мені довге життя. Було в ньому і велике щастя, і не менше горе. Я був свідком «торжества соціалізму і його безславного кінця». Я бачив, як пекельна система ламає людей, нівечить долі поколінь і народів. Як один з них, хто пройшов крізь жахи Світової війни, крізь інтернаціональний світ столітніх концтаборів, я цілком свідомий того, як мало, насправді, ціниться ота дещиця — людське життя. Тож, може, саме тому, з кожним прожитим роком, згадуючи тих, хто був поряд, хто став частинкою мене самого — моїх рідніх, друзів, жінок, яких любив я, і тих, які кохали мене, в моїй пам'яті все частіше зринає історія того давнього рейсу, комісар, з його сиро-сталевими очима, в обрамленні чудних пухнастих вій, заширокої кожанки на його худих плечах, і чимдалі, то все більше болить мені те, що тоді, на порослім сивим полоном та шипшиною пустирі, я промовчав і не підтримав дядька Івана в його намаганні порятувати людину.

ПОЯСНЕННЯ

*Караденіз (тур.) — Чорне море
*«Фунда сидоро!» — «Опускай якір!»

*Шкарма — улюблена для весла на човні

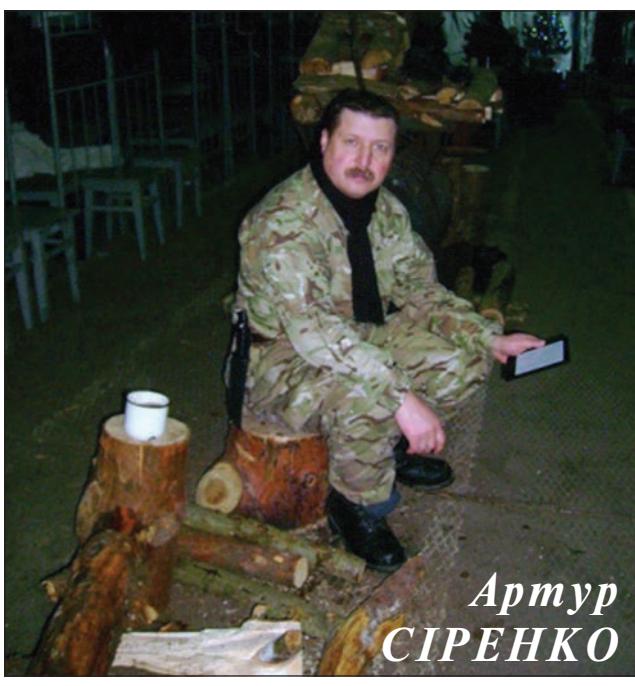
*Вале́ць — потовщення на веслі, близьче до руків'я для компенсування ваги довшої його частини

*ЕОЕА — народний, рух Опору в Греції в роки Другої світової війни 1939-1945 років

*ЕЛАС — гречська народно-визвольна армія, збройні сили Руфи Опору в Греції в роки Другої світової війни 1939-1945 років

*Залізноголові — німці

*ГУЛАГ, рідше ГУЛаг (рос.)
Главное управление исправительно-трудовых лагерей, трудовых поселений и мест заключения — в СРСР у 1934-1956 роках підрозділ НКВС, який керував системою виправично-трудових (офіційна назва у 1920-х роках — концентраційних) таборів

Артур СІРЕНКО
СІРЕНКО

МОЯ ТЕРИКОНОВА

«Була як Гетсиманський сад Пікардія для нас...»

(Радіор Кілінг)

На війні можна писати лише кострубаті невпорядковані щоденники. Щоб не писав — збиваєшся на щоденник. Навіть вірші: відчуваєш, що пишеш ліричний щоденник власної душі, яка існує окрім від тіла. Це тіло зализут в «Акацію», командає солдатами, гріється біля буржуйки, а душа живе якимось своїм життям, мислить про вічність і про вірші Бодлера, про сумні новели Акутагави і майбутній холодну чи гарячу весну (що теж буде сумною, бо не лишилося вітчі нічого веселого).

Десь далеко — звуки канонади. Солдати суетяться (метуться?) біля самоходок (я знову на «Гвоздиках» та «Акаціях» — не люблю я ці квіткові фантазії, з мінометами мені було і легше, і краще все виходило). Поки що у нас — на нашій ділянці фронтутимчасове затишшя, намагаються не думати про війну і загиблих. Споглядаю високу жовту траву. Такі собі медитації під час війни. Військовий діен. Одночасно і присні, що є невеликий відпочинок, і гризота — десь там люди воюють, хлопці тrimaються до останнього, гинуть, а ми сидимо і чекаємо. І нічого не можемо зробити, нічим не можемо допомогти.

Ну, от — тільки написав ці слова, як прийшла команда: нашому взводу змінити місце дислокації, рушати на нову позицію. Заревли мотори — поїхали. Ех, школа, я вже думав, що ми від熟知мо тут — на нашій ділянці фронтутимчасове затишшя — буває, що брат на брата йде. У мене такої дилеми не було. Та і в нього, думаю, теж. Сепаратист — це вже не брат. Це істота, яка принесла в нашу країну війну, яка прийшла забрати в нас свободу і саме життя. А війні я на війні.

Продовжує знайомитись з солдатами. Один виявився родом з Луганська. Реакція: «Як?» «Отак! Доброволець!» Більше запитання не було. І так все ясно — без слів. Ше один солдат родом з Черкашин. Постійно розказує про свій сад: про великий запашні яблука. Про те, що без нього сад лишося садом. Мені згадався сад моєго діда — від нього не лишилося і сліду. А мій дід мріяв, щоб весь Донецький край став сучільним садом. Але край потрохи перетворюється на мертву пустель. Край смертоносного іржавого залияччя. «Населений остров». Пишу нотатки про війну і думаю: я постійно збиваюся з минулого часу діеслів на теперішній час. Цього не зрозуміє читач. Якщо читач колись і буде читати це, то для нього це буде минуле. Занадто швидко все змінюється, щоб для читача (особливо для «протників читача») мав право існувати теперішній час. Але для мене все відбувається тільки нині і тільки зараз. Минуле перетворюється на абстракцію, на неймовірну казку. А майбутнє стає недоскоянкою фантазією.

На зв'язок вийшов полковник П.:

— Ви зараз де??

— Ми прибули на позицію «Пікардія-29». Чекаємо наказів.

Артур Сіренко народився 17 січня 1965 року в м. Сніжне Донецької області. Освіту здобув у Київському державному університеті імені Т. Г. Шевченка. За фахом — генетик. Захистив дисертацію в царині генетики лейкоцитів. Кандидат біологічних наук, доцент. Працював тричі в лабораторії, займаючись проблемами діагностики онкологічних захворювань. Потім працював на кафедрі біології та екології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Коли почалася неоголошена війна проти нашої країни, пішов добровольцем в українську армію. Захищаючи Вітчизну, отримав звання капітана. Командував артилерійським взводом в одній з частин Збройних Сил України. Нині демобілізувався та повернувся до роботи в університет.

— Лишайтесь там. Відпочивайте. Розважайтесь. На солоджуйтесь життям. Кінець з'язку.

Після цього я кілька годин нічого не розумів і не міг прийти до тими: чи це такий злій жарт, чи то до мене не довели всі умовні знаки і слова, чи то я неправильно розумію поняття «відпочивати», «розважатися», «наслоджуватися життям». Гарна мені розвага і насолода — в ролі мішенні серед гармат і самоходок в сирому біндажі в очікуванні обстрілу.

Невже колись настане таїй час, коли я не буду кожен день бачити мертвих людей і собак?

Вночі снилися дивні і неприємні сни. Спочатку приєнсився Махатма Ганді з автоматом. У сні я здивувався і там же пригадав одного солдата (не знаю як склал

КЕРЧ. ШЕВЧЕНКО. ПЕРЕМОГА!

Цього тижня нагороду за зайняте третє місце в номінації «Публіцистика» у всеукраїнському літературному конкурсі «Ми — діти твої, Україно!» ім. Д. Кононенка отримала в Сімферополі учениця 10 класу Керченського ліцею мистецтв Ольга Ковальчук. Привітати юну землячку ми попросили Ніну Миколаївну — дружину (так не хочеться писати — вдову) нашого Данила Андрійовича.

«Тарас Шевченко — національний герой» — так називалася конкурсна робота Олі. Її батько признається, що разом з донькою знову почав перечитувати Кобзаря, і був просто вражений тим, наскільки він актуальний! («Що не вірш — ніби про сьогодні...»)

Свою вихованку привітала також учителька і поетеса Віра Пальхова і ще й подарувала «Світлиці» свою нову книжечку «Осені тиха хода». Ми ще повернемося на наших сторінках до цього керченського українського літературного учительсько-учнівсько-

го феномену, а поки що — від Кононенківської «Світлиці» — вітаємо: Олю, її родину, учительку! Но ви є перемог! Тим більше, що Оля знову збирається подавати заявку — на участь у конкурсі «Ми — діти твої, Україно-2017».

(Фото В. КАЧУЛИ)

У ТРЬОХ ВИМІРАХ ЧАСУ

Виставка живопису Юрія Фастенка, розгорнута в ці травневі дні в Будинку художника Сімферополя, є своєрідним звітом колишнього фронтовика перед земляками про те, як він, відстоявши на важких дорогах Другої світової війни наше право жити на рідній землі, використав його і з якими здобутками підійшов до свого 90-ліття, відзначеною немощадно. На ній демонструється не лише його образворочі роботи, а чотирьох представників цієї відомої в Криму династії художників. Їхня родинна живописна панорама охоплює майже століття у трьох вимірах часу від старшого покоління до молодшого.

Дев'ятнадцятирічним юнаком навесні 1945 року в складі 2-го Білоруського фронту Ю. Фастенко брав участь у штурмі міста-фортеці Кенігсберга. Як пам'ять про ті бої, поряд з орденами Вітчизняної війни другого ступеня і Мужності, медаллю «За перемогу над Німеччиною», якими він нагороджений, висить на його підлаку медаль «За взяття Кенігсберга». Герої війни, їхня стійкість і твердість духу, а також самоівідданій труд будівельників, корабелів і хліборобів, які відновлювали зруйновану німецько-фашистськими захарбниками країну та її господарство в мирний час, стали для Юрія Фастенка основною темою живописної творчості, якою він зайнявся після закінчення в 1954 році Кримського художнього училища ім. М. Самокиша і якій присвятив більш як півстоліття. В центрі ретроспективної експозиції — триптих «Перемога».

— Із сином Михайлом, тоді ще студентом Київського художнього інституту, ми війджали до будівельників і корабелів Севастополя та Керчі, — розповідає Юрій Петрович. — Побували на суднобудівних заводах і в каменоломнях героїчного Аджимушкай.

Результатом цих поїздок стали героїко-патріотичні полотна «В пам'яті покоління», «Агломерат іде» — у батька та «Аджимушкай. Хвилина мовчання», «Шеффський концерт» — у сина.

Героїчний, повний драматизму літопис воєнних років Ю. Фастенко передає також у портретах партизанського комбіра Ф. Федоренка і комісара М. Лугового, а трудових буднів — в образах М. Багрінцева, В. Сухопарова, С. Кузовкова, В. Бондаренка та інших передовиків виробництва. Його приваблюють видатні особистості, що побували на півострові, внесли значний вклад у його розвиток, осіпували красу кримської природи («Прекрасні ві-

береги Тавриди», «Зустріч у Гаспрі», «Під сонцем Лівадії»). Він має серію картин під девізом «Палаці — народу», в якій показує становлення Криму як всесоюзної оздоровниці для всіх верств населення.

В його картинах закарбовані епохи людей, які в боях захищали і трудом своїм створювали багатство і могутність Вітчизни, постатей сильних, мужніх і цілеспрямованих у досягненні мети. Це примітна ознака письма чоловічої половини родини Фастенків. В жіночих руках пензель набуває світлого ліризму, яскравого та емоційного забарвлення, душевної теплоти. Дружина Юрія Петровича — колишня однокурсниця Маргарита Васильєва захоплювалася декоративним та орнаментальним розписом. Створеними нею композиціями на казкові теми прикрашені будівлі багатьох дитячих садків і санаторіїв півострова.

На виставці демонструються репродукції деяких її розробок та одна з кращих живописних робіт — створена в останній період життя картина-присвята пам'яті видатної кримської вишивальниці, заслуженого майстра народної творчості України, Героя України Віри Роїк. Це полотно, на жаль, залишилося незакінченим. І недавно завершальні мазки на ньому

зробили чоловік і внучка Тетяна — випускниця Харківської академії дизайну та мистецтв.

Як батько і дідусь з бабусею, вона ув'язує свій живопис з країнами традиціями вітчизняного і світового образотворчого мистецтва, кримської художньої школи. І водночас її манера письма індивідуальна за почерком і сприйняттям навколоїшньої дійсності. В натюрмортах — гармонія та експресія почуттів, багатство кольору зображеннях предметів: бузку, жовтих нарцисів, розквітлої верби, яблук... Колоритні образи приморських міст створено в пейзажах «Яскравий день» і «Вуличка Ялти». Характер і настрій моделей передано в портретах художниці Юлії, «За читанням», «Зачарована музикою». Глибоким проникненням у душовний світ старої мудрої людини відзначається портрет старика.

Картини Тетяни Фастенко демонструвалися в Києві, Одесі, Запоріжжі, Сімферополі. Більше десяти з них увійшли до каталогів виставок. Вільний і розкutий живопис, що пролягає крізь серце молодої художниці, немов вібре під світлоносним шаром фарб, відлунюється добром. Він додає нові виразні штрихи в поліфонії родинної палітри, життерадісність та оптимізм, співзвучні динаміці сучасності.

Валентина ВАСИЛЕНКО

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджені приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'яtnicu виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «KC»

Оформити **ПЕРЕДПЛАТУ** на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культу-рологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

